

Podaci i informacije ProCredit Bank a.d.
Beograd na konsolidovanoj osnovi za
2016. godinu

Sadržaj:

1	Uvod	3
2	Poslovno ime i sedište	3
3	Podaci, odnosno informacije koje se odnose na strategiju i politike za upravljanje rizicima	4
3.1	Strateški principi i komponente upravljanja rizicima	4
3.2	Dugoročni ciljevi Grupe u upravljanju rizicima	5
3.3	Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane	5
3.3.1	Definicija i opis strategije / politike upravljanja kreditnim rizikom	5
3.3.2	Organizovanje procesa upravljanja kreditnim rizikom, obuhvatnost i vrste izveštaja	6
3.3.3	Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	7
3.4	Rizik likvidnosti	7
3.4.1	Definicija i opis strategije / politike upravljanja rizikom likvidnosti	7
3.4.2	Organizovanje procesa upravljanja rizikom likvidnosti	8
3.4.3	Obuhvatnost i vrste izveštaja	8
3.4.4	Mere za smanjenje rizika	8
3.5	Tržišni rizici	11
3.5.1	Definicija i opis strategije / politike upravljanja tržišnim rizicima	11
3.5.2	Organizovanje procesa upravljanja deviznim rizikom	11
3.5.3	Obuhvatnost i vrste izveštaja	11
3.5.4	Mere za smanjenje rizika	12
3.6	Kamatni rizik	12
3.6.1	Definicija i opis strategije / politike upravljanja kamatnim rizikom	12
3.6.2	Organizovanje procesa upravljanja kamatnim rizikom	12
3.6.3	Obuhvatnost i vrste izveštaja	13
3.6.4	Mere za smanjenje rizika	13
3.7	Operativni rizik	15
3.7.1	Definicija i opis strategije / politike upravljanja operativnim rizikom	15
3.7.2	Organizovanje procesa upravljanja operativnim rizikom	15
3.7.3	Obuhvatnost i vrste izveštaja	15
3.7.4	Mere za smanjenje rizika	16
4	Upravljanje kapitalom	16
4.1	Kapital Grupe	16
4.2	Proces interne procene adekvatnosti kapitala	26
4.3	Adekvatnost kapitala i kapitalni zahtevi u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije	33
4.3.1	Kapitalni zahtev za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane	34
4.3.2	Kapitalni zahtev za tržišne rizike	35
4.3.3	Kapitalni zahtev za operativni rizik	36
5	Podaci, odnosno informacije koji se odnose na izloženosti rizicima i pristupe za merenje, odnosno procenu rizika	36
5.1	Kreditni rizik	36
5.1.1	Dospela nenaplaćena potraživanja	36
5.1.2	Formiranje ispravke vrednosti	36
5.1.3	Izloženost Grupe nakon računovodstvenih otpisa	38
5.1.4	Geografska raspodela izloženosti	39
5.1.5	Raspodela izloženosti prema vrsti druge ugovorne strane	39
5.1.6	Izloženosti prema preostaloj ročnosti	41
5.1.7	Promene u iznosu ispravke vrednosti i potrebnoj rezervi	41
5.1.8	Izloženosti Grupe po klasama rizika	42
5.1.9	Specifičnosti u primeni standardizovanog pristupa u obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik	43
5.1.10	Primena tehnika ublažavanja kreditnog rizika	43
5.2	Rizik druge ugovorne strane	44
5.3	Kamatni rizik	45
6	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u Bankarskoj knjizi	45
7	Podaci, odnosno informacije koji se odnose na Bankarsku grupu i odnos između matičnog društva i podređenih društava	46

1 Uvod

U skladu sa svojim internim aktima, Zakonom o Bankama (Službeni glasnik RS br. 107/2005 i 91/2010 i 14/2015) kao i setom važećih odluka Narodne Banke Srbije kojima se definišu oblasti:

- Adekvatnosti kapitala banaka
- Klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke
- Upravljanje rizicima i
- Objavljivanje podataka i informacija banke

ProCredit Grupa (u daljem tekstu: Grupa) kroz ovaj dokument obelodanjuje podatke, odnosno informacije na konsolidovanom nivou koji uključuje podatke i informacije ProCredit Bank a.d. Beograd i ProCredit Leasing d.o.o. Beograd. Ti podaci i informacije se odnose na:

- 1) poslovno ime i sedište Grupe;
- 2) strategiju Grupe i politike za upravljanje rizicima;
- 3) kapital Grupe;
- 4) adekvatnost kapitala Grupe i proces interne procene adekvatnosti kapitala;
- 5) izloženosti Grupe rizicima i pristupe za merenje, odnosno procenu rizika;
- 6) bankarsku grupu i odnos između matičnog društva i podređenih društava.

2 Poslovno ime i sedište

“

“Procredit Bank” a.d. Beograd osnovana je Ugovorom o osnivanju “Micro Finance Bank” a.d. Beograd, zaključenim 31. marta 2001. godine između 5 osnivača – inostranih finansijskih institucija.

Banka je dobila dozvolu za rad Rešenjem Narodne banke Jugoslavije broj G.538 od 5. aprila 2001. godine. Banka je stekla svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar Privrednog suda u Beogradu pod brojem V Fi-3571-01 od 9. aprila 2001. godine (registarski uložak 3-135-00).

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju i Statutom, Banka je registrovana za obavljanje sledećih poslova:

1. depozitne poslove (primanje i polaganje depozita);
2. kreditne poslove (davanje i uzimanje kredita);
3. devizne, devizno-valutne i menjačke poslove;
4. poslove platnog prometa;
5. izdavanja platnih kartica;
6. izdavanje garancija, avala i drugih oblika jemstva (garancijski posao);
7. kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting itd.);
8. poslove zastupanja u osiguranju;
9. poslove za koje je ovlašćena zakonom;
10. druge poslove čija je priroda srodna ili povezana s poslovima iz tačaka 1. do 9. ovog stava, a u skladu sa Odlukom o osnivanju i ovim Statutom, kao što mogu biti poslovi u vezi sa poverenim aktivnostima od strane povezanih lica, poslovi serviseru po domaćim i međunarodnim kreditnim aranžmanima.

Rešenjem Narodne banke Jugoslavije br. 85/2001 od 10. aprila 2001. godine Banka je dobila dozvolu za obavljanje platnog prometa i kreditnih poslova sa inostranstvom (“veliko ovlašćenje”).

U 2003. godini, Micro Finance Banka a.d. Beograd je promenila naziv u ProCredit Bank a.d. Beograd. Promena naziva je upisana u registar Trgovinskog suda u Beogradu 12. septembra 2003. godine pod brojem XVI-Fi-8824/03.

Banka poslovanje obavlja u svom sedištu (Head office/Centrala banke) u Beogradu u ulici Milutina Milankovića 17 i u 9 filijala i 40 poslovnica na teritoriji Republike Srbije.

ProCredit Leasing, d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Lizing kompanija) je registrovan kod Agencije za privredne registre u Beogradu pod registarskim brojem 1973/2005 od 17. februara 2005. godine. Banka je osnivač i 100% vlasnik preduzeća ProCredit Leasing d.o.o.

3 Podaci, odnosno informacije koje se odnose na strategiju i politike za upravljanje rizicima

3.1 Strateški principi i komponente upravljanja rizicima

Visok stepen svesti o rizicima kod svih zaposlenih i inherentno konzervativan pristup rizicima sastavni je deo poslovne strategije Grupe, čiji je glavni fokus u poslovanju pružanje Bankarskih usluga preduzećima i fizičkim licima na teritoriji Republike Srbije.

Puno razumevanje ekonomskog okruženja u kome Grupa posluje i rizičnog profila klijenata centralni je deo poslovne strategije.

Klijenti Grupe su kategorisani u četiri šire grupe: fizička lica, veoma mala preduzeća, mala preduzeća i srednja preduzeća.

Strategija Grupe za upravljanje rizicima je utemeljena na nekoliko ključnih principa koji karakterišu način poslovanja Grupe.

- **U svojim operacijama, Grupa strogo izbegava sve aktivnosti u vezi sa špekulativnim Bankarstvom.** Grupa nije uključena u špekulativne aktivnosti čiji je cilj ostvarenje profita iz razlike u ceni finansijskih instrumenata, na osnovu predviđanja kretanja njihovih cena. Grupa ugovara poslove sa finansijskim instrumentima do određene mere i samo da bi smanjila nivo izloženosti određenim tipovima rizika.
- **Organizaciona struktura.** Grupa ima jasnu organizacionu strukturu sa strogo definisanim ovlašćenjima, delokrugom rada i odgovornostima na svakom funkcionalnom nivou. Organizaciona struktura se redovno unapređuje na način da može da obezbedi potencijal za dalji razvoj Grupe, kao i postojanje adekvatnih kontrolnih mehanizama i efikasno upravljanje rizicima.
- **Odlučivanje.** Donošenje odluka u svim oblastima poslovnih operacija Grupe definisano je odgovarajućim politikama i procedurama, a cilj je kontrola kvaliteta u vezi donošenja odluka i sprečavanja zloupotreba, odnosno sukoba interesa.
- **Grupa posluje na odgovoran i transparentan način.** Grupa nudi svojim klijentima lako razumljive proizvode i uslove njihovog korišćenja. Što se tiče kreditnih procesa, Grupa se strogo pridržava liste isključenih delatnosti koje se ne mogu finansirati.
- **Individualni pristup svakom klijentu.** Pre donošenja odluke o kreditnoj izloženosti Grupe prema bilo kom klijentu, bez obzira na tip i iznos potencijalne izloženosti, Grupa pažljivo ispituje klijentovu kreditnu sposobnost.
- **Diversifikacija bančinog portfolija.** U skladu sa svojom misijom, Grupa je odlučna u pružanju visokokvalitetne usluge podrškom u vidu kreditiranja malih i srednjih preduzeća u privatnom vlasništvu na teritoriji Republike Srbije. Kreditni portfolio Grupe je stoga diversifikovan na veliki broj kredita koji se u malim iznosima isplaćuju klijentima uključenim u različite aktivnosti i klijentima u različitim oblastima Republike Srbije.
- **Kontinuirana obuka zaposlenih u Grupi.** Grupa je kreirala procedure i procese čiji je cilj pružanje kontinuirane obuke svim zaposlenima u skladu sa njihovom pozicijom i vrstom posla koju obavljaju.
- **Postojanje različitih vrsta kontrolnih mehanizama i kontrolnih tela na nivou Grupe.** Na taj način obezbeđuje se visok nivo kontrole nad transakcijama i poslovnim procesima što doprinosi smanjenju izloženosti operativnom riziku i drugim rizicima.

3.2 Dugoročni ciljevi Grupe u upravljanju rizicima

Dugoročni ciljevi u vezi sa prihvatljivim rizičnim profilom i izloženosti Grupe prema rizicima su:

- **Razvoj organizacione strukture** u odnosu na upravljanje rizicima kako bi se obezbedila adekvatnost procesa identifikacije rizika, merenja, procene i komunikacije, i iznošenje predloga za potencijalne načine i sredstva zaštite od potencijalnih gubitaka usled izloženosti rizicima.
- **Kontinuirano unapređenje integralnog procesa upravljanja rizicima što uključuje:**
 - Visok stepen pouzdanosti i predvidljivosti modela za identifikovanje i kvantifikovanje rizika kojima je banka izložena
 - Omogućavanje da se rizici kojima je banka izložena u svom poslovanju preuzimaju na način koji obezbeđuje optimizaciju odnosa rizika i prinosa na investiciju, odnosno prinosa na kapital Grupe.
 - Jasno i blagovremeno komuniciranje izloženosti tim rizicima na nivou institucije čime se stvara svest o izloženosti rizicima što se inkorporira u donošenje poslovnih odluka
 - Uključivanje identifikovanog očekivanog gubitka u cenu proizvoda i poslovnih linija banke
 - Uključivanje identifikovanog neočekivanog gubitka u kalkulacije potrebnog kapitala i održavanje željenog nivoa adekvatnosti kapitala banke
- **Kontinuiran razvoj i poboljšanje** tehnika i metodologije identifikacije, merenja i procene izloženosti Grupe rizicima.
- **Kontinuirano održavanje adekvatnosti kapitala Grupe.** Da bi omogućila i podržala adekvatno upravljanje rizicima i pokrila gubitke koji su rezultat rizika kojima je Grupa izložena, Grupa je razvila procedure i procese čiji je cilj sa jedne strane adekvatna kapitalizacija u skladu sa validnim zakonskim i drugim propisima, a sa druge strane i adekvatna kapitalizacija u skladu sa interno procenjenim nivoom rizika koji se preuzima.
- **Kontinuirana usklađenost Grupe** sa tekućim zakonskim propisima i profesionalnim standardima u cilju sprečavanja bilo kakvih negativnih efekata neusklađenosti po bančin kapital ili finansijski rezultat.
- **Kontinuirani rad na povećanju svesti zaposlenih Grupe o značaju rizika i upravljanju rizicima.** Na taj način obezbeđuje se adekvatno uključivanje svih zaposlenih u banci, a posebno zaposlenih na menadžerskim pozicijama u poslovne procese i procese donošenja odluka u Grupi.

U svom poslovanju Grupa je izložena sledećim rizicima koji su materijalno značajni za Grupu:

- Kreditni rizik, uključujući i rizik druge ugovorne strane
- Kreditno-devizni rizik
- Rizik koncentracije
- Rizik poslovnog i makroekonomskog okruženja
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizici
- Kamatni rizik
- Operativni rizik
- Strateški rizik

3.3 Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

3.3.1 Definicija i opis strategije / politike upravljanja kreditnim rizikom

Kreditni rizik podrazumeva opasnost da druga strana u kreditnoj transakciji (druga ugovorna strana ili klijent) neće biti u mogućnosti da ispuni svoje ugovorne obaveze prema Grupi, ili će biti u mogućnosti da ih ispuni samo delimično. Pojam kreditni rizik odnosi se na sledeće rizike:

- Rizici vezani za kreditnu izloženost klijenta (klasični kreditni rizik),
- Rizici koji proističu iz udela u vlasničkoj strukturi drugih privrednih društava,
- Rizik druge ugovorne strane,
- Kreditni rizik emitenta,
- Rizik zemlje,
- Rezidualni rizik,
- Kreditno-devizni rizik,
- Rizik smanjenja vrednosti potraživanja,
- Rizik izmirenja/ispоруke,
- Rizik koncentracije.

Kreditno-devizni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe kao posledica rasta kreditnog rizika usled promene kursa dinara i njegovog uticaja na finansijsko stanje i kreditnu sposobnost klijenta i to za kredite sa deviznom klauzulom.

Rizik koncentracije je elemenat kreditnog rizika koji se odnosi na mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled značajne izloženosti banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika.

Rizik poslovnog i makroekonomskog okruženja je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Grupe usled potencijalnih promena u opštim poslovnim uslovima, odnosno tržišnom okruženju, ponašanju klijenata i tehnološkom progresu koje mogu uticati na zarađivačku sposobnost Grupe ukoliko Grupa nije u mogućnosti da se u kratkom roku adaptira na promene.

Strateški pristup u upravljanju kreditnim rizikom karakterišu:

- intenzivna analiza platežne sposobnosti (kapacitet za otplatu kredita) klijenata;
- pažljivo dokumentovanje analiza kreditnog rizika i procesa koji su sastavni deo aktivnosti kreditiranja, pri čemu se osigurava da izvršene analize budu razumljive trećim upućenim licima;
- strogo izbegavanje prezaduživanja klijenata;
- izgradnja ličnih i dugoročnih odnosa sa klijentom i održavanje redovnog kontakta;
- obavezan monitoring naplate potraživanja
- strogo upravljanje kreditima u kašnjenju
- naplata iz zaloga u slučaju neispunjenja obaveza
- implementacija pažljivo izrađenih i dobro dokumentovanih procesa
- stroga primena principa „četvoro očiju“
- ulaganje u dobro obučeno i motivisano osoblje.

3.3.2 Organizovanje procesa upravljanja kreditnim rizikom, obuhvatnost i vrste izveštaja

Proces upravljanja kreditnim rizikom organizovan je i podeljen na nekoliko nivoa:

- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog dužnika ili grupe povezanih lica
- Planiranje i praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija Grupe
- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Grupe

Grupa upravlja **kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog dužnika** sprovođenjem procedura, procesa, pravila i standarda koji obuhvataju sve faze kreditnog ciklusa počevši od momenta akvizicije klijenta, minimalnih uslova kreditne sposobnosti, kreditne analize, obezbeđenja plasmana, odobravanja i isplate plasmana, monitoringa otplate, prinudne naplate i eventualnih sudskih i vansudskih postupaka.

Grupa sprovodi **planiranje kreditnog rizika** na godišnjem nivou kao element poslovnog planiranja. Ovo planiranje se sprovodi na osnovu procene kretanja kreditnog nivoa u narednih 12 meseci kao i apetita Grupe za podnošenje rizika. Planirani kreditni rizik se uključuje u cene proizvoda i poredi sa ostvarenim parametrima kreditnog rizika na mesečnom nivou.

Grupa upravlja **kreditnim rizikom na nivou portfolija** kroz sistem mesečnog izveštavanja na osnovu koga se donose strateške odluke koje imaju za nameru smanjenje izloženosti prema kreditnom riziku, i to vezano za:

- Pojedinačne poslovne jedinice Grupe
- Pojedinačne proizvode sa istim ili sličnim karakteristikama
- Pojedinačne klijentske grupe
- Tehnike ublažavanja kreditnog rizika
- Instrumente obezbeđenja plasmana
- Metodologiju i obračun ispravke vrednosti
- Docijnu u otplati plasmana i prinudnu naplatu

Grupa takođe uzima **kreditno-devizni rizik** u obzir prilikom odobravanja svakog plasmana sa deviznom klauzulom na način da se anticipirana i projektovana promena kursa dinara uključuje kao faktor koji umanjuje prihode, profitabilnost klijenta kao i operativni novčani tok klijenta i time prilagođava potencijal kreditnog zaduživanja.

Grupa upravlja rizikom koncentracije na nivou:

- Velikih izloženosti;
- Grupa izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika,
- Instrumenata kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumenata kreditne zaštite tih izloženosti.

Obzirom da ostvarenje **rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja** najznačajniji uticaj ostvaruje na kreditni rizik, odnosno na sposobnost dužnika da izvršavaju svoje obaveze prema Grupi, Grupa u okviru kreditnog rizika vrši stres test mogućeg potcenjivanja gubitaka po osnovu kreditnog rizika u uslovima krize (negativnih promena makroekonomskog okruženja).

3.3.3 Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Grupa prilagođava aktivu ponderisanu kreditnim rizikom za efekte tehnika za ublažavanje kreditnog rizika primenom **jednostavnog metoda**. U tom smislu Grupa koristi isključivo sredstva obezbeđenja u obliku finansijske imovine gde se svrstavaju isključivo gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani na računima Grupe kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Kako bi obezbedila i pratila efikasnost instrumenata kreditne zaštite Grupa je u okviru kreditnog procesa detaljno definisala njihovu realizaciju, kao i praćenje na nivou portfolija.

3.4 Rizik likvidnosti

3.4.1 Definicija i opis strategije / politike upravljanja rizikom likvidnosti

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nesposobnosti Grupe da ispunjava svoje dospеле obaveze, i to zbog:

- Povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava);
- Otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Postoje dve vrste upravljanja rizikom likvidnosti: nestrukturalno upravljanje rizikom likvidnosti usmereno je na kratkoročni rizik likvidnosti dok je strukturalno upravljanje rizikom likvidnosti usmereno na rizike srednjoročnog i dugoročnog pribavljanja sredstava.

Prema konceptualnoj pozadini, Grupa je osnovana kao kreditna institucija i finansijski posrednik, i iz tog razloga Grupu karakteriše posedovanje kreditnog portfolija koji predstavlja najveću komponentu na strani sredstava i koji karakteriše visoka koncentracija kratkoročnih i srednjoročnih kredita odobrenih veoma malim, malim i srednjim preduzećima (visoka diversifikacija). Sa druge strane lokalno mobilisani depoziti za Grupu predstavljaju osnovni izvor finansiranja kreditnog portfolija, što upućuje na malu (strukturnu) zavisnost od instrumenata tržišta kapitala, ograničavanje eventualnih koncentracija rizika likvidnosti i garantuje relativno jednostavan i direktan sistem upravljanja rizikom likvidnosti. Takođe, usled mogućnosti da u situacijama političkih ili ekonomskih kriza može doći do značajnog odliva likvidnih sredstava, Grupa pridaje veliki značaj uspostavljanju jakih odnosa sa svojim klijentima koji deponuju likvidna sredstva kako bi održala lojalnost čak i u teškim vremenima.

Grupa je u skladu sa Strategijom upravljanja rizikom, kao i zahtevima lokalnih vlasti usvojila konzervativne prakse vezane za rizik likvidnosti i održava visok nivo veoma likvidnih sredstava, sa sledećim ključnim zadacima/principima u upravljanju rizikom likvidnosti:

- Da osigura odgovarajuće nivoe likvidnosti, u svakom trenutku;
- Vršiti kontinuiran nadzor likvidnosti i finansiranja da bi se osiguralo da su ostvareni odobreni ciljevi poslovanja na način koji ne kompromituje profil rizika Grupe;
- Analiza svih potencijalnih budućih plaćanja i merenje njihovog uticaja na rizik likvidnosti, naročito onih koji proističu iz derivativnih transakcija.

3.4.2 Organizovanje procesa upravljanja rizikom likvidnosti

Politikom upravljanja rizikom likvidnosti Grupe osmišljena je organizaciona struktura u skladu sa Minimalnim uslovima za upravljanje rizicima, odnosno Služba sredstava je odvojena od funkcije risk kontrolinga i funkcije poravnanja i kontrole do nivoa i uključuje nivo Izvršnog odbora, sa ciljem da se odgovori potrebama Grupe da identifikuje, proceni, tretira, vrši nadzor i saopštava svoj rizik likvidnosti i rizik pribavljanja sredstava.

Organizacionom strukturom propisana je odgovornost Odbora za upravljanje aktivom i pasivom za upravljanje rizikom likvidnosti, kao i odgovornost za implementaciju Politike upravljanja rizikom likvidnosti Službe sredstava i Službe za upravljanje rizicima, pod nadzorom Izvršnog odbora. Politikom i pratećim dokumentima dati su odgovarajući opisi poslova koji odražavaju organizacionu strukturu, odnosno odgovarajući opisi poslova za sve odbore, jasna raspodela ovlašćenja za donošenje odluka i procedure i smernice za respektivne operativne oblasti da bi se pomoglo u implementaciji politike i osiguralo da su ciljevi ove politike ostvareni u potpunosti i na svim nivoima. Odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti na nivou je naznačena u Politici upravljanja rizikom likvidnosti grupe.

3.4.3 Obuhvatnost i vrste izveštaja

Politikom su posebno propisane Procedure nadzora i izveštavanja na nivou Grupe, kao i na nivou ProCredit Holding Grupe, odnosno obaveze Službe za upravljanje rizicima Grupe, Službe finansijske kontrole Grupe i Službe sredstava Grupe u vezi nadzora i izveštavanja, kao i integracija upravljanja rizikom likvidnosti u opšte upravljanje rizicima. Svakodnevno se prate promene indikatora visoko likvidne aktive, depozita i kredita, kao i svih lokalnih indikatora likvidnosti i o tome izveštava menadžment na nedeljnom i mesečnom Odboru za upravljanje aktivom i pasivom Grupe. Takođe, Izveštaj o likvidnosti, mora minimalno sa svim okidačima za izveštavanje, ključnim indikatorima rizika likvidnosti i rezultatima stres testova biti pregledan od strane Odbora za upravljanje aktivom i pasivom Grupe najmanje na mesečnoj osnovi.

3.4.4 Mere za smanjenje rizika

U cilju smanjenja rizika, Grupa održava adekvatan nivo likvidnih rezervi, odnosno sredstva koja se izdvajaju za hitne slučajeve. U tom smislu potencijalni tekući i budućni izvori likvidnosti između ostalog uključuju:

- Neiskorišćene odobrene međubankarske linije (međutim, budući da je često nemoguće pristupiti tim linijama u slučaju problema sa likvidnošću, pretpostavlja se da je samo 40% međubankarskih linija raspoloživo);
- Uslovne neiskorišćene neopozive kreditne obaveze od međunarodnih finansijskih institucija i banaka sa trenutno ispunjenim uslovima;
- Blagajnički zapisi i hartije od vrednosti kojima se trguje na berzi, a koji ne ispunjavaju kriterijume visoke likvidnosti, ali za koje postoji repo mehanizam kod centralne Grupe ili banaka, pri čemu može doći do povećanja sredstava u narednih 30 dana;
- Neiskorišćene neopozive kreditne obaveze od međunarodnih finansijskih institucija i banaka kojima se ne može pristupiti odmah (npr. zbog plana isplate ili je neophodno ispuniti određene uslove);

Da bi osigurala dovoljnu likvidnost svojih banaka u svakom trenutku ProCredit Grupa (na međunarodnom nivou uključuje sve ProCredit Banke i druge finansijske institucije) održava rezervu likvidnosti u svim bankama članicama grupe, koja može da se koristi u hitnim slučajevima. ProCredit Grupa takođe poseduje i Plan poslovanja u slučaju nastupanja nepredviđenih događaja (kriza likvidnosti).

Tabela 1 u daljem tekstu prikazuje sredstva i obaveze grupisane u odgovarajuće grupe prema preostalim ugovorenim rokovima dospeća na dan bilansa stanja 31. decembar 2016. godine, odnosno 31. decembar 2015. (u hiljadama RSD)

31.12.2016.

FINANSIJSKA AKTIVA	Ukupno	do 1 meseca	od 1do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	od1 do 5godina	preko 5 godina
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10,281,913	10,281,913	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,491,874	3,491,874	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata	71,935,394	2,971,426	5,797,042	9,607,882	14,846,456	29,735,282	8,977,306
Total	85,709,181	16,745,213	5,797,042	9,607,882	14,846,456	29,735,282	8,977,306
FINANSIJSKA PASIVA							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	21,708,484	3,934,234	1,666,876	2,237,237	4,338,323	9,531,814	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	48,285,204	26,249,326	3,150,154	5,039,655	8,832,479	3,987,124	1,026,466
Subordinirane obaveze	3,848,758	21,117	-	-	-	-	3,827,641
Total	73,842,446	30,204,677	4,817,030	7,276,892	13,170,802	13,518,938	4,854,107
Neto ročna neusklađenost	11,866,735	(13,459,463)	980,012	2,330,990	1,675,653	16,216,344	4,123,199
Kumulativna neto ročna neusklađenost		(13,459,464)	(12,479,452)	(10,148,462)	(8,472,808)	7,743,536	11,866,735

31.12.2015.

FINANSIJSKA AKTIVA	Ukupno	do 1 meseca	od 1do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	od1 do 5godina	preko 5 godina
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10,083,641	10,083,641	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,971,236	3,971,236	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata	64,637,893	2,887,915	5,189,142	8,780,960	14,325,034	26,133,706	7,321,136
Total	78,692,770	16,942,792	5,189,142	8,780,960	14,325,034	26,133,706	7,321,136
FINANSIJSKA PASIVA							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	14,635,741	4,886,011	607,807	835,398	835,398	7,043,644	427,483
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	49,864,267	20,234,006	3,592,260	3,706,004	6,784,728	14,582,872	964,397
Subordinirane obaveze	3,791,779			21,369		1,824,392	1,946,018
Total	68,291,787	25,120,017	4,200,067	4,562,771	7,620,126	23,450,908	3,337,898
Neto ročna neusklađenost	10,400,983	(8,177,225)	989,075	4,218,189	6,704,908	2,682,798	3,983,238
Kumulativna neto ročna neusklađenost		(8,177,225)	(7,188,150)	(2,969,961)	3,734,947	6,417,745	10,400,983

3.5 Tržišni rizici

3.5.1 Definicija i opis strategije / politike upravljanja tržišnim rizicima

Tržišni rizici su rizici od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Tržišni rizici uključuju sledeće kategorije:

1. Devizni rizik (Valutni rizik ili rizik deviznog kursa) koji predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled promena deviznih kurseva
2. Ostali tržišni rizici uključuju:
 - a) Cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti
 - b) Cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti
 - c) Robni rizik.

Po trenutnoj politici, Grupa striktno izbegava bavljenje bilo kojim oblikom poslova iz domena špekulativnog bankarstva (poslovi koji imaju za cilj zaradu na razlici u ceni finansijskih instrumenata). Iz tog razloga se može smatrati da Grupa u svom poslovanju trenutno nije izložena ostalim tržišnim rizicima iz tačke 2.

Devizni rizik predstavlja rizik od negativnih uticaja na finansijski rezultat i kapital Grupe koji nastaju usled promena deviznog kursa.

Grupa računa neto otvorenu deviznu poziciju u stranoj valuti pojedinačno i neto otvorenu poziciju u zlatu u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala Grupe.

Konceptualna pozadina i ukupna procena rizika, podrazumevaju da je opredeljenje Grupe da ne vrši aktivnosti trgovanja za vlastiti račun i ne ulaže u stranu valutu, odnosno da je Grupa strogo „non trading book“ kreditna institucija. Grupi nije dozvoljeno da ulazi u bilo kakve špekulativne pozicije na deviznim tržištima i dužna je da održava zatvorenu deviznu poziciju i vodi računa da otvorena devizna pozicija bude u granicama limita u svakom trenutku.

Na nivou Grupe primenjuju se sledeća pravila:

- Valuta u kojoj Grupa pribavlja finansijska sredstva određuje valutu u kojoj se krediti odobravaju klijentima, i obratno. Ukoliko to nije moguće, koriste se finansijski instrumenti u meri u kojoj su raspoloživi da bi se zatvorila postojeća neusklađenost.
- Ukoliko Grupa obavlja svoje poslovne aktivnosti i u lokalnoj i u stranim valutama, ona vrši nadzor svoje izloženosti prema promenama deviznog kursa na dnevnom nivou (u cilju održavanja otvorenih pozicija u okviru limita).
- Nije dozvoljeno uspostavljanje pozicija u stranoj valuti za spekulativne potrebe.

3.5.2 Organizovanje procesa upravljanja deviznim rizikom

Organizaciona struktura upravljanja deviznim rizikom je u skladu sa potrebama Grupe da identifikuje, proceni, tretira, vrši nadzor i saopštava rizike koji proističu iz promena deviznog kursa i faktora koji utiču na njih. U Grupi postoji jasna raspodela ovlašćenja za donošenje odluka, kao i procedure i smernice za respektivne operativne oblasti da bi se pomoglo u implementaciji politike i osiguralo da su ciljevi Politike ostvareni u potpunosti i na svim nivoima, a Služba sredstava je odvojena od risk kontroling funkcije i funkcije poravnanja i kontrole do nivoa i uključuje nivo Izvršnog odbora. Politikom je definisana izvršna funkcija Službe sredstava, kontrolna funkcija Službe za platni promet, Službe finansijske kontrole i Službe za upravljanje rizicima kao i funkcija usmeravanja koju ima ALCO odbor.

3.5.3 Obuhvatnost i vrste izveštaja

Politikom za upravljanje deviznim rizikom su definisane procedure nadzora i izveštavanja, kao i procesi u slučaju kršenja limita na nivou Grupe, kao i na nivou ProCredit Holding Grupe. Služba sredstava je zadužena za kontinuiran nadzor devizne pozicije u toku dana i držanje pozicija u okviru limita utvrđenih Politikom Grupe za upravljanje deviznim rizikom. Pored toga definisana je obaveza usklađivanja otvorene devizne

pozicije između Službe za platni promet, Službe finansija i Službe sredstava kao i minimum sadržaja izveštaja koji Služba sredstava i Služba za upravljanje rizicima Grupe dostavljaju nedeljnom i mesečnom Odboru za upravljanje aktivom i pasivom Grupe. Grupa ima jasno predviđene obaveze i nadležnosti u pogledu analize i izveštavanja u slučaju kršenja limita.

3.5.4 Mere za smanjenje rizika

U cilju smanjenja deviznog rizika, osnovna mera koja se preduzima jeste zatvaranje devizne pozicije. Da bi zatvorila svoju poziciju ili neusklađenost dospeća u stranoj valuti, Grupa vrši kupoprodaju valuta. To je moguće ukoliko Grupa raspolaže sa dovoljno likvidnosti u valuti koju želi da proda. Ukoliko to nije slučaj Grupa preduzima sledeće aktivnosti:

- Operativne mere:
 - Smanjenje aktivnosti kreditiranja (strana sredstava)
 - Privlačenje dodatnih depozita (strana obaveza)
 - Povećanje drugih izvora finansijskih sredstava (strana obaveza)
 - Finansiranje u respektivnoj valuti preko ProCredit Holdinga (strana obaveza)
- Mere vezane za hedžing i derivate:
 - Garancija koju izdaje ProCredit Holding za kredit kod druge Grupe u respektivnoj valuti
 - Zaključivanje SWAP ili terminskih ugovora

Grupa obezbeđuje i prati efikasnost u ublažavanju rizika kroz izveštavanje rukovodstva Grupe na nedeljnim i mesečnim sastancima Odbora za upravljanje aktivom i pasivom Grupe, gde se iznose zaključci i donose odluke o daljim merama koje je potrebno preduzeti.

3.6 Kamatni rizik

3.6.1 Definicija i opis strategije / politike upravljanja kamatnim rizikom

Rizik kamatne stope predstavlja rizik da će promene tržišnih kamatnih stopa negativno uticati na kapital Grupe i prihod od kamata Grupe.

Konceptualna pozadina i ukupna procena rizika, podrazumevaju da opredeljenje Grupe nije da ostvaruje profit kroz špekulacije na tržištu kamatnih stopa. Naprotiv, ona nastoji da osigura da je njena kamatna struktura što je moguće više uravnotežena kroz sve ročnosti ostajući u okviru limita definisanih u Politici upravljanja kamatnim rizikom. Grupa to postiže usklađujući profile ponovnog određivanja cena između sredstava i obaveza. Ukoliko struktura sredstava i obaveza ne može biti dovoljno usklađena da ostane u okviru limita, derivati kamatne stope mogu da se koriste isključivo za potrebe hedžinga.

U cilju procene rizika Grupa koristi sledeće alate za procenu rizika: ročna struktura i analiza jaza (gap analysis), kao i analize scenarija, odnosno Standardni scenario, Stres scenario za bazni rizik, Najgori slučaj (worst case-bez diverzifikacije) i Očekivani scenario. U delu kontrola i tretman rizika propisani su limiti (Uticaj ukupne ekonomske vrednosti prema standardnom scenariju i najgorem slučaju) koji se ne smeju prekoračiti i okidači za izveštavanje (Uticaj ukupne ekonomske vrednosti prema standardnom scenariju i najgorem slučaju, kao i Uticaj prihoda od kamata), koji služe kao signali za rano upozorenje ali ne podrazumevaju direktno i neophodnost mera. Takođe, propisani su i Spoljni indikatori ranog upozorenja i ad hoc izveštaji.

3.6.2 Organizovanje procesa upravljanja kamatnim rizikom

Organizaciona struktura osmišljena je u skladu sa potrebama Grupe da identifikuje, proceni, tretira, vrši nadzor i saopštava rizike koji nastaju kao posledica razvoja u eksternom makroekonomskom, zakonodavnom i internom okruženju. Politikom upravljanja kamatnim rizikom je data jasna raspodela ovlašćenja za donošenje odluka, kao i procedure i smernice za respektivne operativne oblasti da bi se pomoglo u implementaciji politike i osiguralo da su ciljevi ove politike ostvareni u potpunosti i na svim nivoima. Služba sredstava je odvojena od funkcije risk kontrolinga i funkcije poravnanja i kontrole do nivoa i uključuje nivo Izvršnog odbora. Posebno su na nivou Grupe definisane izvršne funkcije ALCO odbora i

Službe sredstava, kontrolna funkcija Službe za upravljanje rizicima, i funkcija usmeravanja koji vrši ALCO odbor.

3.6.3 Obuhvatnost i vrste izveštaja

Politikom upravljanja kamatnim rizikom su propisane procedure nadzora i izveštavanja, kao i proces kršenja limita na nivou Grupe i na nivou ProCredit Holding Grupe. Propisana je obaveza Službe sredstava Grupe i Službe za upravljanje rizicima Grupe da dostavljaju izveštaj ALCO odboru, kao i minimum sadržaja tog izveštaja. Takođe, Služba za upravljanje rizicima Grupe redovno izveštava ALCO odbor najmanje jednom kvartalno, a u slučaju bilo kakvih značajnih transakcija izveštava ALCO odbor odmah po prijemu ovih informacija o Analizi jaza u korigovanju cena i Scenario analizi promena krive prinosa izvršenoj za svaku značajnu operativnu valutu posebno i to posebno za Standardni scenario, Stres scenario za bazni rizik, Najgori slučaj (bez diverzifikacije) i Najočekivaniji scenario. Takođe je propisana obaveza Službe za upravljanje rizicima Grupe u slučaju kršenja limita, kao i mogućnost sazivanja vanrednog sastanka ALCO odbora na kome će se doneti odluka o merama koje treba preduzeti za ublažavanje rizika.

3.6.4 Mere za smanjenje rizika

U zavisnosti od razloga osetljivosti Grupe na kamatne stope, Grupa preduzima različite mere za smanjenje rizika, između ostalog:

- Uvođenje kredita sa varijabilnim stopama ili kreditnih proizvoda koji imaju kraći period oplate u slučaju kada Grupa ima pevašhodno plasirane kredite sa dužom ročnošću;
- Privlačenje depozita sa dužom ročnošću, u slučaju više terminskih depozita sa kratkim vremenom dospeća;
- Swap kamatnih stopa u slučaju potrebe i aktuelnih mogućnosti na tržištu.

Grupa obezbeđuje i prati efikasnost u ublažavanju rizika kroz izveštavanje rukovodstva Grupe na nedeljnim i mesečnim sastancima Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor), gde se iznose zaključci i donose odluke o daljim merama koje je potrebno preduzeti.

Izloženost Grupe riziku od promene kamatnih stopa prikazana je u sledećoj tabeli. Tabela 2 u nastavku sadrži sredstva i obaveze (u hiljadama RSD na 31.12.2016.) prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate (Repricing Date) ili datumu dospeća, u zavisnosti koji je raniji.

31. decembar 2016. godine

FINANSIJSKA AKTIVA	Total do 1 meseca		od 1 do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10,281,913	3,574,426	-	-	-	-	-	6,707,487
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,491,874	3,293,089	-	-	-	-	-	198,785
Kredit i potraživanja od komitenata	71,935,393	42,990,510	3,059,118	5,049,211	7,515,213	7,865,411	1,064,691	4,391,239
Total	85,709,180	49,858,025	3,059,118	5,049,211	7,515,213	7,865,411	1,064,691	11,297,511
FINANSIJSKA PASIVA								
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	21,708,484	10,124,043	1,666,876	1,669,950	3,566,621	1,796,275	-	2,884,719
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	48,285,203	14,194,176	3,150,154	4,733,975	8,526,799	1,877,924	170,845	15,631,330
Subordinirane obaveze	3,848,758	3,848,758	-	-	-	-	-	-
Total	73,842,445	28,166,977	4,817,030	6,403,925	12,093,420	3,674,199	170,845	18,516,049
Neto ročna neusklađenost	11,866,735	21,691,048	(1,757,912)	(1,354,714)	(4,578,207)	4,191,212	893,845	(7,218,538)
Kumulativna neto ročna neusklađenost		21,691,048	19,933,136	18,578,422	14,000,215	18,191,427	19,085,272	11,866,734

31. decembar 2015. godine

FINANSIJSKA AKTIVA	Total do 1 meseca		od 1 do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10,083,641	3,755,447	-	-	-	-	-	6,328,194
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,971,236	3,965,964	-	-	-	-	-	5,272
Kredit i potraživanja od komitenata	64,637,893	36,818,840	3,616,800	5,761,232	8,851,419	8,387,927	552,146	649,529
Total	78,692,770	44,540,251	3,616,800	5,761,232	8,851,419	8,387,927	552,146	6,982,995
FINANSIJSKA PASIVA								
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	14,635,741	10,235,770	486,504	280,061	480,828	783,763	-	2,368,815
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	49,864,267	10,268,537	4,866,054	4,256,299	8,426,721	9,876,850	529,127	11,640,679
Subordinirane obaveze	3,791,779	3,770,410	-	-	-	-	-	21,369
Total	68,291,787	24,274,717	5,352,558	4,536,360	8,907,549	10,660,613	529,127	14,030,863
Neto ročna neusklađenost	10,400,983	20,265,534	(1,735,758)	1,224,872	(56,130)	(2,272,686)	23,019	(7,047,868)
Kumulativna neto ročna neusklađenost		20,265,534	18,529,776	19,754,648	19,698,518	17,425,832	17,448,851	10,400,983

3.7 Operativni rizik

3.7.1 Definicija i opis strategije / politike upravljanja operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizicima je posebna oblast unutar opšteg upravljanja rizicima ProCredit Holding Grupe. Grupa definiše operativni rizik kao rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.

Za potrebe analize operativnih rizika sa aspekta ProCredit Holding Grupe, operativni rizik uključuje pored pravnog i reputacioni rizik, odnosno rizik da neki događaj ili serija događaja mogu da nanesu štetu reputaciji Grupe, čime se umanjuje sposobnost upravljanja. Kao posebna oblast definisan je proces sprečavanja prevara i zloupotreba u okviru upravljanja operativnim rizikom.

Odluka o načinu upravljanja operativnim rizikom donosi se na osnovu podataka o stvarnim ili potencijalnim gubicima, proceni rizika i analizi efekata izmena kao i mogućnosti transfera rizika na treća lica.

Grupa primenjuje princip **osnovnog indikatora** prilikom obračuna kapitalnog zahteva za operativni rizik.

3.7.2 Organizovanje procesa upravljanja operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom deo je odgovornosti svih vlasnika procesa u okviru nadležnosti za adekvatno obavljanje poverenih procesa. Praćenje i analiza sistema za upravljanje rizicima je u nadležnosti službe za upravljanje rizicima, odeljenja za kreditne rizike i Izvršnog odbora Grupe. Osnovni zadaci Službe za upravljanje rizicima su prikupljanje podataka, kreiranje izveštaja, analiza procesa i evidentiranih slučajeva u smislu identifikovanja izvora operativnog rizika i obezbeđivanje potrebnih informacija za adekvatno upravljanje operativnim rizikom.

Odeljenje interne revizije odgovorno je za kontrolu adekvatnosti sistema za upravljanje operativnim rizikom i njegovu usklađenost sa zakonom.

Strateški planovi i odluke vezane za upravljanje operativnim rizikom donose se od strane Odbora za upravljanje operativnim rizikom. Stalni članovi odbora su dva člana Izvršnog odbora sa pravom glasa. Rukovodstvo Grupe usvaja sva interna dokumenta koja uređuju način upravljanja operativnim rizikom.

Služba za upravljanje rizicima prati izloženost operativnom riziku u skladu sa internim politikama i standardima. U okviru službe za upravljanje rizicima je uspostavljena pozicija službenika za operativni rizik. Službenik za operativni rizik je zadužen da prikuplja i analizira podatke o događajima operativnog rizika kroz bazu operativnih rizika (RED - Risk Event Database), sprovodi redovne godišnje procene izloženosti operativnim rizicima, prati regulativu, prati indikatore rizika i vrši analizu procesa i scenarija, daje predloge za umanjene ili izbegavanje operativnog rizika uključujući i transfer rizika osiguranjem, daje podršku vlasnicima procesa i učestvuje u analizi rizika odobrenja novih materijalno bitnih proizvoda/procesa/usluga kao i materijalnih izmena već postojećih, učestvuje u analizi materijalno bitnih aktivnosti koje se poveravaju trećim licima i redovno obaveštava rukovodstvo Grupe i službu za upravljanje rizicima na nivou ProCredit Holding grupe o izloženosti Grupe operativnom riziku.

Pored ovih funkcija služba za upravljanje rizicima ima zadatak obuke zaposlenih i podizanja svesti svih učesnika u procesu o operativnom riziku i sprečavanju prevara i zloupotreba.

Služba za upravljanje rizicima koristi podršku službe za upravljanje operativnim rizikom na nivou PC grupe prilikom definisanja standarda za praćenje i upravljanje operativnim rizikom.

3.7.3 Obuhvatnost i vrste izveštaja

U cilju zaštite od operativnog rizika Grupa je uspostavila sistem izveštavanja o operativnom riziku. Izveštavanje menadžmenta se vrši na redovnim sastancima Odbora za upravljanje operativnim rizikom koji se održavaju kvartalno. Pored toga o najbitnijim pitanjima i aktuelnim slučajevima kvartalno se informiše Upravni odbor i Odbor za reviziju. Svi slučajevi kod kojih se utvrdi da je moguć ili je već nastao gubitak preko

definisаног износа комуницирају се без одлагања са Службом за управљање ризикима на нивоу Holding Групе као и са Оделјењем интерне ревизије.

3.7.4 Мере за смањење ризика

Група управља оперативним ризиком контролом, прихватањем, преношењем на треће лице или избегавањем оперативног ризика.

За све уочене потенцијалне или већ остварене ризике утврђује се да ли је могуће применити корективне мере за исправљање тренутно настале ситуације као и превентивне мере које омогућавају да се сличан ризик не понови односно да се спречи његово настајање. Све мере се усуглашавају са власницима процеса и по потреби о њима се информише менаџмент Групе. У зависности од врсте мера које се спроводе и нивоа на којем је донета одлука, спровођење се контролише од стране власника процеса, службе за управљање ризикима, оделјења интерне ревизије и менаџмента.

Као основна мера за ублажавање ризика користи се трансфер ризика путем осигурања. Задатак контроле процеса осигурања лежи на оделјењу за управљање ризикима. Група се осигурава од стандардних осигураних случајева који могу настати у Банкарском пословању укључујући и осигурање имовине, осигурање штете настале према трећим лицима и специфичних оперативних ризика.

Посебна пажња се посвећује питањима везаним за спречавање превара и злоупотреба као и утврђивању материјалности и ризициности пословних промена и нових производа укључујући и ризике везане за поверавање активности трећим лицима.

4 Управљање капиталом

Стратешки циљ Групе је одржавање показатеља регулаторне адекватности капитала изнад прописане минималне стопе адекватности капитала, односно одржавање показатеља интерне адекватности капитала изнад нивоа који омогућава Групи несметано пословање и остваривање стратешких и пословних циљева.

4.1 Капитал Групе

Табела 3 садржи структуру регулаторног капитала (у хиљадама RSD):

Редни бр.	Назив позиције	Износ
I	УКУПАН ОСНОВНИ КАПИТАЛ	11,044,550
1.	ОСНОВНИ КАПИТАЛ ПРЕ ОДУЗИМАЊА ОДБИТНИХ СТАВКИ	11,330,011
1.1.	Номинална вредност уплаћених акција, осим преференцијалних кумулативних акција	3,663,012
1.2.	Емисиона премија	2,776,745
1.3.	Резерве из добити	1,643,864
1.4.	Нераспоређена добит из ранијих година	3,246,390
1.5.	Добит из текуће године	
1.6.	Мањинска учешћа у подређеним друштвима	
1.7.	Остале позитивне консолидоване резерве	
2.	ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД ОСНОВНОГ КАПИТАЛА	285,461
2.1.	Губици из претходних година	
2.2.	Губитак текуће године	
2.3.	Нематеријална улагања	285,461
2.4.	Стечене сопствене акције банке, осим преференцијалних кумулативних акција	
2.5.	Износ акција банке узетих у залог, осим преференцијалних кумулативних акција	
2.6.	Регулаторна усклађивања вредности:	0
2.6.1.	Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	
2.6.2.	Остале нето негативне ревалоризационе резерве	

2.6.3.	Добит по основу обавеза банке вреднованих према фер вредности која је остварена због промене кредитног рејтинга банке	
2.6.4.	Потребна резерва из добити за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама банке	0
2.7.	Остале негативне консолидоване резерве	
II	УКУПАН ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	4,380,224
1.	ДОПУНСКИ КАПИТАЛ ПРЕ ОДУЗИМАЊА ОДБИТНИХ СТАВКИ	4,380,224
1.1.	Номинална вредност уплаћених преференцијалних кумулативних акција	
1.2.	Емисиона премија по основу преференцијалних кумулативних акција	
1.3.	Део ревалоризационих резерви банке	552,583
1.4.	Хибридни инструменти	
1.5.	Субординиране обавезе	3,827,641
1.6.	Вишак издвојених исправки вредности, резервисања и потребних резерви из добити у односу на очекиване губитке	
2.	ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД ДОПУНСКОГ КАПИТАЛА	
2.1.	Стечене сопствене преференцијалне кумулативне акције	
2.2.	Потраживања по основу билансне активе и ванбилансних ставки обезбеђена хибричним инструментом или субординираном обавезом	
2.3.	Износ преференцијалних кумулативних акција банке узетих у залогу	
2.4.	Износ капитала којим се прекорачују ограничења за допунски капитал	
III	УКУПАН КАПИТАЛ	15,424,774
1.	УКУПАН КАПИТАЛ ПРЕ ОДУЗИМАЊА ОДБИТНИХ СТАВКИ	15,424,774
2.	ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД КАПИТАЛА	0
	Од чега умањење основног капитала	0
	Од чега умањење допунског капитала	0
2.1.	Директна или индиректна улагања у банке и друга лица у финансијском сектору у износу већем од 10% капитала тих банака, односно других лица	0
2.2.	Улагања у хибридне инструменте и субординиране обавезе других банака и лица у финансијском сектору у којима банка има директна или индиректна улагања у износу већем од 10% капитала тих лица	
2.3.	Укупан износ директних и индиректних улагања у банке и друга лица у финансијском сектору у износу до 10% њиховог капитала, као и улагања у њихове хибридне инструменте и субординиране обавезе, који прелази 10% збира основног и допунског капитала банке за коју се обрачунава капитал	
2.4.	Износ за који су прекорачена квалификована учешћа у лицима која нису лица у финансијском сектору	
2.5.	Мањак издвојених исправки вредности, резервисања и потребне резерве из добити у односу на очекиване губитке	
2.6.	Износ изложености по основу слободних испорука када друга уговорна страна није измирила своју обавезу у року од четири радна дана	
2.7.	Потраживања и потенцијалне обавезе према лицима повезаним с банком или према запосленима у банци које је банка уговорила под условима који су повољнији од услова уговорених са другим лицима	
IV	НАПОМЕНЕ	
	Позитиван/негативан износ разлике између укупне исправке вредности билансне активе, резервисања за губитке по ванбилансним ставкама и потребне резерве из добити с једне стране и износа укупних очекиваних губитака према IRB приступу с друге стране	
	Износ исправки вредности, резервисања и потребне резерве из добити банке	

	Од чега на групној основи	
	Од чега на појединачној основи	
	Износ очекиваног губитка према IRB приступу	
	Бруто износ субординираних обавеза	3,827,641

Капитал Групе који на 31.12.2016 износи 15,424,774 hilj.rsd састоји се из:

- *Оснoвнoг капитала* који на 31.12.2016 износи 11,044,550 hilj.rsd
- *Допунског капитала* који се састоји од дела ревалоризационих резерви Групе, као и субординираних обавеза. Допунски капитал на 31.12.2016.износи 4,380,224 hilj.rsd
- *Одбитних ставки од оснoвнoг капитала*, односно нематеријалних улагања

Табела 4 садржи податке о основним карактеристикама финансијских инструмената који се укључују у обрачун капитала банке на 31.12.2016 (у hiljadama RSD):

Карактеристике инструмента	Обичне акције	Субординиран и дуг	Субординирани дуг	Субординирани дуг
Емитент	“Procredit Bank” ад Београд	“Procredit Bank” ад Београд	“Procredit Bank” ад Београд	“Procredit Bank” ад Београд
Третман у складу с прописима				
Третман у складу са Одлуком о адекватности капитала	Инструмент основног капитала	Инструмент допунског капитала	Инструмент допунског капитала	Инструмент допунског капитала
Индивидуални/групни/индивидуални и групни ниво укључивања инструмента у капитал на нивоу групе	Индивидуални и групни	Индивидуални и групни	Индивидуални и групни	Индивидуални и групни
Тип инструмента	Обичне акције	Субординирани дуг издат у виду финансијског инструмента	Субординирани дуг издат у виду финансијског инструмента	Субординирани дуг издат у виду финансијског инструмента
Износ који се признаје за потребе израчунавања регулаторног капитала (у хиљадама динара, са стањем на дан последњег извештавања)	3.663.012	743,474	1,239,124	1,858,686
Номинална вредност инструмента	3.663.012	743,474	1,239,124	1,858,686
Рачуноводствена класификација	Акцијски капитал	Обавеза – амортизована вредност	Обавеза – амортизована вредност	Обавеза – амортизована вредност

Иницијални датум издавања инструмента	05.04.2001	18.10.2013	23.12.2011	26.12.2007
Инструмент с датумом доспећа или инструмент без датума доспећа	Без датума доспећа	С датумом досепећа	С датумом досепећа	С датумом досепећа
Оригинални датум доспећа	Без датума доспећа	18.10.2023	01.06.2025	31.05.2022
Да ли постоји право превременог откупа (call option) на страни емитента	Не	Да	Да	Да
Први датум активирања права превременог откупа	/	bilo koji dan	bilo koji dan	bilo koji dan
Накнадни датуми активирања права превременог откупа (ако је применљиво)	/	bilo koji dan	bilo koji dan	bilo koji dan
Купони/дивиденде				
Фиксне или променљиве дивиденде/купони	Променљиви	Променљиви	Променљиви	Променљиви
Потпуно дискреционо право, делимично дискреционо право или без дискреционог права у вези с временом исплате дивиденди/купона	Потпуно дискреционо право	Без дискреционог права	Без дискреционог права	Без дискреционог права
Потпуно дискреционо право, делимично дискреционо право или без дискреционог права у вези са износом дивиденди/купона	Потпуно дискреционо право	Без дискреционог права	Без дискреционог права	Без дискреционог права
Могућност повећања приноса (step up)	Не	Не	Не	Не
Некумулативне или кумулативне дивиденде/купони	Кумулативни	Некумулативни	Некумулативни	Некумулативни
Конвертибилан или неконвертибилан инструмент	Неконвертибилан	Конвертибилан	Конвертибилан	Неконвертибилан
Ако је конвертибилан, услови под којима може доћи до конверзије	/	Нису дефинисани	Нису дефинисани	Нису дефинисани
Ако је конвертибилан, делимично или у целости конвертибилан	/	У целости	У целости	У целости

Ако је конвертибилан, стопа конверзије	/	1:1	1:1	1:1
Ако је конвертибилан, обавезна или добровољна конверзија	/	Добровољна	Добровољна	Добровољна
Ако је конвертибилан, инструмент у који се конвертује	/	Обичне акције	Обичне акције	Обичне акције
Ако је конвертибилан, емитент инструмента у који се конвертује	/	“Procredit Bank” ад Београд	“Procredit Bank” ад Београд	“Procredit Bank” ад Београд
Могућност отписа	Не	Не	Не	Не
Ако постоји могућност отписа, услови под којима може доћи до отписа	/	/	/	/
Ако постоји могућност отписа, делимичан отпис или отпис у целисти	/	/	/	/
Ако постоји могућност отписа, привремен или трајан отпис	/	/	/	/
Ако је отпис привремен, услови поновног признавања	/	/	/	/
Тип инструмента који ће се при ликвидацији наплатити непосредно пре наведеног инструмента	Субординирани дуг издат у виду финансијског инструмента	Друго	Друго	Друго

Tabela 5 sadrži razlike između bilansa stanja sačinjenog za potrebe kontrole bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi i konsolidovanih finansijskih izveštaja bankarske grupe sačinjenih u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja na 31.12.2016 (u hiljadama RSD)

Ознака позиције	Назив позиције	Консолидовани биланс стања као у објављеним финансијским извештајима	Консолидовани биланс стања по регулаторном методу и обухвату консолидације
A	АКТИВА		
A.I	Готовина и средства код централне банке	10.281.913	10.281.913

A.II	Заложена финансијска средства		
A.III	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању		
A.IV	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха		
A.V	Финансијска средства расположива за продају	2.316	2.316
A.VI	Финансијска средства која се држе до доспећа		
A.VII	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	3.491.874	3.491.874
A.VIII	Кредити и потраживања од комитената	71.935.394	71.935.394
A.IX	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика		
A.X	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	20.102	20.102
A.XI	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате		
A.XII	Инвестиције у зависна друштва		
A.XIII	Нематеријална улагања	285.461	285.461
A.XIV	Некретнине, постројења и опрема	2.701.265	2.701.265
A.XV	Инвестиционе некретнине		
A.XVI	Текућа пореска средства	28.636	28.636
A.XVII	Одложена пореска средства		
A.XVIII	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља		
A.XIX	Остала средства	475.607	475.607
A.XX	УКУПНО АКТИВА (позиције под АОП ознакама од 0001 до 0019 у консолидованом билансу стања)	89.222.568	89.222.568
P	ПАСИВА		
PO	ОБАВЕЗЕ		
PO.I	Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању		
PO.II	Финансијске обавезе које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха		
PO.III	Обавезе по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	8.444	8.444
PO.IV	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	21.708.484	21.708.484
PO.V	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	48.285.204	48.285.204
PO.VI	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика		
PO.VII	Издате сопствене хартије од вредности и друга позајмљена средства		
PO.VIII	Субординиране обавезе	3.848.758	3.848.758
PO.IX	Резервисања	102.163	102.163
PO.X	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља		
PO.XI	Текуће пореске обавезе		
PO.XII	Одложене пореске обавезе	38.696	38.696

PO.XIII	Остале обавезе	464.965	464.965
PO.XIV	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (позиције под АОП ознакама од 0401 до 0413 у консолидованом билансу стања)	74.456.714	74.456.714
	КАПИТАЛ		
PO.XV	Акцијски капитал	6.439.757	6.439.757
PO.XVI	Сопствене акције		
PO.XVII	Добитак	6.068.252	6.068.252
PO.XVIII	Губитак		
PO.XIX	Резерве	2.257.845	2.257.845
PO.XX	Нереализовани губици		
PO.XXI	Учешћа без права контроле		
PO.XXII	УКУПНО КАПИТАЛ (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	14.765.854	14.765.854
PO.XXIII	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) < 0		
PO.XXIV	УКУПНО ПАСИВА (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0414 + 0422 - 0423)	89.222.568	89.222.568
В.П.	ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ		
В.П.А.	Ванбилансна актива	12.591.459	12.591.459
В.П.П.	Ванбилансна пасива		

Tabela 6 sadrži pregled raščlanјavanja elemenata u билансу стања Групе на 31.12.2016 (у hilјадama RSD):

Ознака позиције	Назив позиције	Биланс стања	Референце
A	АКТИВА		
A.I	Готовина и средства код централне банке	10.281.913	
A.II	Заложена финансијска средства		
A.III	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању		
A.IV	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха		
A.V	Финансијска средства расположива за продају	2.316	
A.VI	Финансијска средства која се држе до доспећа		
A.VII	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација		
A.VIII	Кредити и потраживања од комитената	3.491.874	
A.IX	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	71.935.394	
A.X	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика		
A.XI	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	20.102	
	<i>Од чега директна или индиректна улагања у банке и друга лица у финансијском сектору</i>		
A.XII	Инвестиције у зависна друштва		у
	<i>Од чега директна или индиректна улагања у банке и друга лица у финансијском сектору</i>		
A.XIII	Нематеријална улагања		ф

A.XIV	Некретнине, постројења и опрема	285.461	и
A.XV	Инвестиционе некретнине	2.701.265	
A.XVI	Текућа пореска средства		
A.XVII	Одложена пореска средства	28.636	
A.XVIII	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља		
A.XIX	Остала средства		
	<i>Од чега директна или индиректна улагања у банке и друга лица у финансијском сектору у износу већем од 10% капитала тих банака, односно тих лица</i>	475.607	
A.XX	УКУПНО АКТИВА (позиције под АОП ознакама од 0001 до 0019 у консолидованом билансу стања)		х
P	ПАСИВА	89.222.568	
PO	ОБАВЕЗЕ		
PO.I	Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању		
PO.II	Финансијске обавезе које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха		
PO.III	Обавезе по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика		
PO.IV	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	8.444	
PO.V	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	21.708.484	
PO.VI	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	48.285.204	
PO.VII	Издате сопствене хартије од вредности и друга позајмљена средства		
	<i>Од чега обавезе по основу хибридних инструмената</i>		
PO.VIII	Субординиране обавезе		р
	<i>Од чега субординиране обавезе које се укључују у допунски капитал банке</i>	3.848.758	
PO.IX	Резервисања		с
PO.X	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	102.163	
PO.XI	Текуће пореске обавезе		
PO.XII	Одложене пореске обавезе		
PO.XIII	Остале обавезе	38.696	
PO.XIV	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (позиције под АОП ознакама од 0401 до 0413 у консолидованом билансу стања)	74.456.714	
	КАПИТАЛ		
PO.XV	Акцијски капитал	6.439.757	
	<i>Од чега номинална вредност уплаћених акција, осим преференцијалних кумулативних акција</i>	3.663.012	а
	<i>Од чега емисиона премија по основу акцијског капитала, осим преференцијалних кумулативних акција</i>	2.776.745	б
	<i>Од чега номинална вредност преференцијалних кумулативних акција</i>		њ
	<i>Од чега емисиона премија по основу преференцијалних кумулативних акција</i>		о
PO.XVI	Сопствене акције		
	<i>Од чега стечене сопствене акције банке, осим преференцијалних кумулативних акција</i>		ј
	<i>Од чега стечене сопствене преференцијалне кумулативне акције</i>		т

PO.XVII	Добитак	6.068.252	
	<i>Од чега нераспоређена добит из ранијих година</i>	4.452.622	г
	<i>Од чега добит из текуће године</i>	1.600.480	д
PO.XVIII	Губитак		
	<i>Од чега губици из претходних година</i>		ж
	<i>Од чега губитак текуће године</i>		з
PO.XIX	Резерве	2.257.845	
	<i>Од чега резерве из добити које представљају елемент основног капитала</i>		в
	<i>Од чега остале позитивне консолидоване резерве</i>		е
	<i>Од чега остале негативне консолидоване резерве</i>		н
	<i>Од чега остале нето негативне ревалоризационе резерве</i>		љ
	<i>Од чега добит по основу обавеза банке вреднованих према фер вредности која је остварена због промене кредитног рејтинга банке</i>		м
	<i>Од чега позитивне ревалоризационе резерве настале по основу ефеката промене фер вредности основних средстава, хартија од вредности и осталих средстава која се, у складу с МСФИ/МРС, исказују у корист ових резерви</i>		п
PO.XX	Нереализовани губици		
	<i>Од чега нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају</i>		л
PO.XXI	Учешћа без права контроле		
	<i>Од чега мањинска учешћа у подређеним друштвима</i>		ђ
PO.XXII	УКУПНО КАПИТАЛ (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	14.765.854	
PO.XXIII	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) < 0		
PO.XXIV	УКУПНО ПАСИВА (резултат сабирања, односно одузимања следећих АОП ознака из консолидованог биланса стања: 0414 + 0422 - 0423)	89.222.568	
В.П.	ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ		
В.П.А.	Ванбилансна актива	12.591.459	
	<i>Од чега износ акција банке узетих у залогу, осим преференцијалних кумулативних акција</i>		к
	<i>Од чега износ преференцијалних кумулативних акција банке узетих у залогу</i>		ћ
В.П.П.	Ванбилансна пасива		

Tabela 7 sadrži pregled povezivanja pozicija u raščlanjenom bilansu stanja i pozicija u tabeli 3 na 31.12.2016 (u hiljadama RSD):

Редни бр.	Назив позиције	Износ	Извор података у складу с референцама из 2. корака
I	УКУПАН ОСНОВНИ КАПИТАЛ	11,044,550	

1.	ОСНОВНИ КАПИТАЛ ПРЕ ОДУЗИМАЊА ОДБИТНИХ СТАВКИ	11,330,011	
1.1.	Номинална вредност уплаћених акција, осим преференцијалних кумулативних акција	3,663,012	а
1.2.	Емисиона премија	2,776,745	б
1.3.	Резерве из добити	1,643,864	в
1.4.	Нераспоређена добит из ранијих година	3,246,390	г
1.5.	Добит из текуће године		д
1.6.	Мањинска учешћа у подређеним друштвима		ђ
1.7.	Остале позитивне консолидоване резерве		е
2.	ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД ОСНОВНОГ КАПИТАЛА	285,461	
2.1.	Губици из претходних година		ж
2.2.	Губитак текуће године		з
2.3.	Нематеријална улагања	285,461	и
2.4.	Стечене сопствене акције банке, осим преференцијалних кумулативних акција		ј
2.5.	Износ акција банке узетих у залог, осим преференцијалних кумулативних акција		к
2.6.	Регулаторна усклађивања вредности:	0	
2.6.1.	Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају		л
2.6.2.	Остале нето негативне ревалоризационе резерве		љ
2.6.3.	Добит по основу обавеза банке вреднованих према фер вредности која је остварена због промене кредитног рејтинга банке		м
2.6.4.	Потребна резерва из добити за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама банке	0	
2.7.	Остале негативне консолидоване резерве		н
II	УКУПАН ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	4,380,224	
1.	ДОПУНСКИ КАПИТАЛ ПРЕ ОДУЗИМАЊА ОДБИТНИХ СТАВКИ	4,380,224	
1.1.	Номинална вредност уплаћених преференцијалних кумулативних акција		њ
1.2.	Емисиона премија по основу преференцијалних кумулативних акција		о
1.3.	Део ревалоризационих резерви банке	552,583	п
1.4.	Хибридни инструменти		р
1.5.	Субординиране обавезе	3,827,641	с
1.6.	Вишак издвојених исправки вредности, резервисања и потребних резерви из добити у односу на очекиване губитке		
2.	ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД ДОПУНСКОГ КАПИТАЛА		
2.1.	Стечене сопствене преференцијалне кумулативне акције		т
2.2.	Потраживања по основу билансне aktive и ванбилансних ставки обезбеђена хибридном инструментом или субординираном обавезом		
2.3.	Износ преференцијалних кумулативних акција банке узетих у залог		ћ
2.4.	Износ капитала којим се прекорачују ограничења за допунски капитал		
III	УКУПАН КАПИТАЛ	15,424,774	
1.	УКУПАН КАПИТАЛ ПРЕ ОДУЗИМАЊА ОДБИТНИХ СТАВКИ	15,424,774	
2.	ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД КАПИТАЛА	0	
	Од чега умањење основног капитала	0	
	Од чега умањење допунског капитала	0	
2.1.	Директна или индиректна улагања у банке и друга лица у финансијском сектору у износу већем од 10% капитала тих банака, односно тих лица	0	(y+f+x)

2.2.	Улагања у хибридне инструменте и субординиране обавезе других банака и лица у финансијском сектору у којима банка има директна или индиректна улагања у износу већем од 10% капитала тих лица		
2.3.	Укупан износ директних и индиректних улагања у банке и друга лица у финансијском сектору у износу до 10% њиховог капитала, као и улагања у њихове хибридне инструменте и субординиране обавезе, који прелази 10% збира основног и допунског капитала банке за коју се обрачунава капитал		
2.4.	Износ за који су прекорачена квалификована учешћа у лицима која нису лица у финансијском сектору		
2.5.	Мањак издвојених исправки вредности, резервисања и потребне резерве из добити у односу на очекиване губитке		
2.6.	Износ изложености по основу слободних испорука када друга уговорна страна није измирила своју обавезу у року од четири радна дана		
2.7.	Потраживања и потенцијалне обавезе према лицима повезаним с банком или према запосленима у банци које је банка уговорила под условима који су повољнији од услова уговорених с другим лицима		
IV	НАПОМЕНЕ		
	Позитиван/негативан износ разлике између укупне исправке вредности билансне активе, резервисања за губитке по ванбилансним ставкама и потребне резерве из добити с једне стране и износа укупних очекиваних губитака према IRB приступу с друге стране		
	Износ исправки вредности, резервисања и потребне резерве из добити банке		
	<i>Од чега на групној основи</i>		
	<i>Од чега на појединачној основи</i>		
	Износ очекиваног губитка према IRB приступу		
	Бруто износ субординираних обавеза	3,827,641	

4.2 Proces interne procene adekvatnosti kapitala

U skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke, Grupa u procesu interne procene adekvatnosti kapitala obračunava potrebni interni kapital kojim se, nasuprot regulatornom kapitalnom zahtevu, obuhvata više vrsta rizika, te se koriste interno razvijene metodologije, uzimajući u obzir strateške ciljeve, makroekonomsko okruženje, interne standarde i procese, kao i složenost poslovanja Grupe.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala u potpunosti je integrisan u sistem upravljanja rizicima i donošenja odluka u Grupi. Proces obuhvata sledeće faze:

- 1) utvrđivanje materijalno značajnih rizika;
- 2) izračunavanje internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
- 3) određivanje ukupnih internih kapitalnih zahteva;
- 4) poređenje sledećih elemenata:
 - kapitala obračunatog u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke i raspoloživog internog kapitala,
 - minimalnih kapitalnih zahteva izračunatih u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
 - zbira minimalnih kapitalnih zahteva izračunatih u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

Prilikom utvrđivanja materijalno značajnih rizika kojima je Grupa izložena i koji su uključeni u proces interne procene adekvatnosti kapitala, uzeti su u obzir vrsta, obim, i složenost poslovanja, kao i specifičnost tržišta

na kojima posluje Grupa. Takođe, u obzir je uzeto i prethodno iskustvo u upravljanju rizicima u Grupi kao i istorijski podaci o ostvarenim negativnim efektima na finansijski rezultat i kapital Grupe.

Osnovni kriterijumi utvrđivanja materijalno značajnih rizika su izloženost Grupe datom riziku, odnosno verovatnoća ispoljavanja rizika i intenzitet uticaja rizika na poslovanje Grupe, odnosno potencijalni negativni uticaj na finansijski rezultat i kapital Grupe.

Katalog rizika predstavlja temelj za ocenu materijalnosti (stepena materijalne značajnosti, odnosno relevantnosti za poslovanje Grupe) svakog od identifikovanih tipova rizika.

Identifikacija rizika	Nivo rizika	Materijalna značajnost za poslovanje
Neidentifikovani rizici	Grupa nije izložena ovom tipu riziku	Rizici koji nisu materijalno značajni
Identifikovani rizici	Rizik niske materijalnosti za Grupu	
	Rizik srednje materijalnosti za Grupu	Materijalno značajni rizici za Grupu
	Rizik visoke materijalnosti za Grupu	

Materijalno značajni rizici sa aspekta interne procene adekvatnosti kapitala su:

- Rizici za koje se u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije obračunavaju kapitalni zahtevi i to:
 - Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane
 - Operativni rizik
 - Tržišni rizici, odnosno devizni rizik
- Rizici za koje regulativom Narodne banke Srbije (Odlukom o adekvatnosti kapitala) nije predviđeno obračunavanje minimalnih kapitalnih zahteva i to:
 - Kamatni rizik
 - Rizik koncentracije
 - Rizik likvidnosti
 - Kreditno devizni rizik
 - Strateški rizik
 - Rizici koji proističu iz poslovnog i makroekonomskog okruženja

Materijalno značajni rizici	Definicija rizika	Da li je rizik merljiv?	Metodologija	
			Metod kalkulacije	Stres test metod
Kreditni rizik	<i>Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema banci.</i>	✓	NBS Odluka o adekvatnosti kapitala	Interna metodologija
Rizik druge ugovorne strane	<i>Rizik druge ugovorne strane (counterparty credit risk) jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjenja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.</i>	✓		Interna metodologija
Devizni rizik	<i>Devizni rizik označava rizik od negativnog uticaja na finansijski rezultat i adekvatnost kapitala Grupe usled promena deviznog kursa.</i>	✓	NBS Odluka o adekvatnosti kapitala	Interna metodologija
Operativni rizik	<i>Operativni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.</i>	✓	NBS Odluka o adekvatnosti kapitala	
Rizik kamatnih stopa	<i>Kamatni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa.</i>	✓	Interna metodologija	Interna metodologija
Rizik likvidnosti	<i>Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospele obaveze, i to zbog: – povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava), ili – otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).</i>	✗		
Rizik koncentracije	<i>Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti Grupe prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika.</i>	✓	Herfindahl-Hirschman Index - HHI	Herfindahl-Hirschman Index - HHI (stres test pretpostavke)
Kreditno - devizni rizik	<i>Kreditno-devizni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe koji posledica rasta kreditnog rizika usled promene kursa dinara i njegovog uticaja na kreditnu sposobnost klijenta i to za kredite sa deviznom klauzulom.</i>	✓	Interna metodologija	Interna metodologija
Strateški rizik	<i>Strateški rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome Grupa posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja banke na te promene.</i>	✗		
Rizik poslovnog i makroekonomskog okruženja	<i>Rizik poslovnog i makroekonomskog okruženja je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Grupe usled potencijalnih promena u opštim poslovnim uslovima, odnosno tržišnom okruženju, ponašanju klijenata i tehnološkom progresu koje mogu uticati na zarađivačku sposobnost Grupe ukoliko Grupa nije u mogućnosti da se u kratkom roku adaptira na promene.</i>	✗		

Interna metodologija obračuna kapitalnih zahteva u procesu interne procene adekvatnosti kapitala

Kreditni rizik

U okviru procesa interne procene adekvatnosti Grupa će za kreditni rizik vršiti obračun regulatornog kapitalnog zahteva u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (standardizovani pristup), a pored toga Grupa će internim modelom obračunavati interni kapitalni zahtev za kreditni rizik i porediti ga sa regulatornim u cilju izbegavanja moguće potcenjenosti kreditnog rizika usled primene standardizovanog pristupa. Takođe Grupa će na osnovu internog modela raditi stres test za kreditni rizik u cilju izbegavanja moguće potcenjenosti kreditnog rizika usled primene standardizovanog pristupa u uslovima krize.

Interni model obračuna kapitalnih zahteva za kreditni rizik se bazira na migracionoj analizi koja predstavlja osnovno sredstvo za procenu rizika kreditnog portfolija i stoga služi kao glavna baza za određivanje verovatnoće distribucije gubitaka banke po osnovu kreditnog portfolia i vanbalnsnih izloženosti na godišnjem nivou. Osnovna ideja metoda je korišćenje istorijskog iskustva za kvantifikaciju promena u kvalitetu kreditnog portfolija tokom vremena radi dobijanja prognoza za očekivane i neočekivane gubitke. Osnovna pretpostavka ovog pristupa je da istorijski razvoj odražava buduća kretanja i da se stoga može koristiti za simulaciju nivoa gubitka portfolija.

Grupa moguću potcenjenost kreditnog rizika usled primene standardizovanog pristupa izračunava putem internog modela prema odgovarajućim stopama gubitaka na nivou pouzdanosti od 95% (videti tabelu ispod). Stope gubitaka su formirane na nivou Banke i ProCredit Holding Grupe po osnovu migracione analize koja obuhvata podatke svih banaka u ProCredit Holding Grupi od 2001. godine (između ostalog i Banke u Srbiji te

se njena primena smatra adekvatnom), a koju definiše ProCredit Holding na godišnjem nivou. Stope gubitaka i migraciona analiza na nivou ProCredit banke u Srbiji u najvećoj meri koreliraju sa podacima na nivou ProCredit Holding Grupe, odnosno ne postoje značajna odstupanja te Grupa smatra da se mogu koristiti za adekvatnu procenu izloženosti kreditnom riziku.

Obračun se vrši na sledeći način:

- 1) Bruto kreditni portfolio se raspoređuje na tri kategorije kašnjenja (do 30 dana, od 31-90 dana i preko 90 dana) i vanbilansni portfolio prema tabeli ispod
- 2) Iznos se množi stopom očekivanih gubitaka po kategoriji (nivo pouzdanosti od 95%, stope gubitka kao u tabeli ispod).
- 3) Dobijeni rezultati se sabiraju, oduzima se ispravka vrednosti i potrebna rezerva za gubitke i dobija se ukupan interni kapitalni zahtev

Dani u kašnjenju	Bruto kreditni portfolio	Stopa gubitka na nivou pouzdanosti od 95%	Interni kapitalni zahtev
Vanbilans		3,08%	
0-30		3,08%	
31-90		62,11%	
>90		77,38%	
Ukupan interni kapitalni zahtev (bruto)			
Manje: Ukupna ispravka vrednosti i potrebna rezerva za gubitke			
Ukupan interni kapitalni zahtev (neto)			

Stres scenario za kreditni rizik – moguća potcenjenost gubitaka po osnovu kreditnog rizika u uslovima krize

Uprkos činjenici da nivo pouzdanosti od 95% koji se primenjuje u standardnom scenariju za kreditni rizik već pokriva u značajnoj meri slučajevne istorijskih gubitaka, u pogledu stres scenarija, nivo pouzdanosti stopa gubitka je povećan na 99,8%, što odgovara riziku od neizmirenja obaveza korisnika kredita sa visokim rejtingom (odgovara „AA-“ Fitch rejting agencije). U ovom slučaju na nivou ProCredit Holding Grupe određene su stope gubitaka na osnovu stope pouzdanosti od 99,8% za ceo period 2001-2011, uključujući i godine svetske ekonomske krize nakon 2009. godine, a zatim i stope gubitaka pri istom nivou poverenja do 2009. godine.

Faktor za koji se pogoršao kvantil od 99,8% za ceo period (uključujući krizne godine nakon 2009. godine) u poređenju sa kvantilom od 99,8% za zapažanja do 2009. godine definisan je kao „faktor najgoreg slučaja” i uzima u obzir relativno povećanje stope kašnjenja usled globalne finansijske krize nakon 2008. godine koja je veoma ozbiljno pogodila makroekonomsku situaciju u Srbiji, Balkanskom regionu i Evrozoni kao najvažnijeg spoljnotrgovinskog partnera Srbije u pogledu pada bruto društvenog proizvoda, značajnog rasta nezaposlenosti i krize javnog duga odnosno samog bankarskog sektora, te se može smatrati stres scenariom.

Rizik druge ugovorne strane

U okviru procesa interne procene adekvatnosti kapitala Grupa će za rizik druge ugovorne strane vršiti obračun regulatornog kapitalnog zahteva u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (standardizovani pristup), a pored toga Grupa će internim modelom (koji uključuje i stres test scenario) obračunavati interni kapitalni zahtev za rizik druge ugovorne strane i porediti ga sa regulatornim u cilju izbegavanja moguće potcenjenosti ovog rizika usled primene standardizovanog pristupa.

Iznos internog kapitalnog zahteva koji je potreban za pokriće rizika druge ugovorne strane i rizika izdavaoca Grupe prema internom modelu izračunava se na osnovu obima izloženosti koji je prilagođen rizicima, tj. iznosa koji Banka potencijalno može da izgubi i ročnosti izloženosti.

Izloženost u koju je ukalkulisan rizik (risk-adjusted exposure - RAE) se izračunava množenjem iznosa izloženosti (exposure at default - EAD) jednogodišnjom verovatnoćom nastupanja statusa neizmirenja obaveza (probability of default - PD), preostalom ročnošću (maturity - M) i gubitkom usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (loss given default - LGD):

$$RAE = EAD \times PD \times M \times LGD$$

Stres scenario za rizik druge ugovorne strane

U okviru stres scenarija za rizik druge ugovorne strane, odnosno obračuna visine internog kapitalnog zahteva potrebnog za pokriće rizika druge ugovorne strane, uzete su u obzir sledeće pretpostavke:

- Svi rejtinzi banaka se umanjuju za dva stepena, što odražava povećan rizik druge strane. Ako druga strana / krajnja matična kompanija nema rejting i koristi se rejting zemlje manje dva nivoa, oduzima se jedan nivo. Ako je reč o malim izloženostima, a pod malim izloženostima se smatraju izloženosti čiji je iznos manji ili jednak dinarskoj protivvrednosti od 100,000.00 eur, biće dodeljen rejting zemlje u kojoj „Banka A“ posluje manje dva nivoa.
- Sve Hartije od vrednosti/obveznice banaka postaju manje likvidne, što odražava umanjenu tržišnu aktivnost i povećanu nesigurnost, odnosno razmatraju se u odnosu na njihovu preostalu ročnost.

Devizni rizik

U okviru procesa interne procene adekvatnosti Grupa će za devizni rizik vršiti obračun regulatornog kapitalnog zahteva u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (standardizovani pristup), a pored toga Grupa će internim modelom (koji uključuje i stres test scenario) obračunavati interni kapitalni zahtev za devizni rizik i porediti ga sa regulatornim u cilju izbegavanja moguće potcenjenosti ovog rizika usled primene standardizovanog pristupa.

Iznos internog kapitalnog zahteva za pokriće deviznog rizika u cilju procene eventualne potcenjenosti deviznog rizika usled primene standardizovanog pristupa, baziran je na istorijskom modelu VaR (Value at Risk) analize, na osnovu istorijskog perioda od 3 godine i stepenu poverenja od 95%.

Izračunavanje internog kapitalnog zahteva potrebno za pokriće deviznog rizika Grupe jednak je uticaju koji bi istorijski devizni šokovi mogli da izvrše na banku obzirom na tekuću izloženost deviznom riziku.

- 1) Izloženost deviznom riziku predstavlja otvorena devizna pozicija Grupe, definisana Odlukom o adekvatnosti kapitala Banke
- 2) Devizni šok se izračunava na osnovu istorijskog perioda od 3 godine, za sve valutne parove. Valutni parovi su funkcionalna valuta Banke (RSD) prema svakoj od valuta otvorene devizne pozicije Grupe u okviru DR izveštaja (EUR,USD,CHF i GBP). Promena u tekućem periodu u odnosu na isti period prošle godine, odnosno devizni šok se identifikuje kao kretanje u procentima za svaku od valuta.

Stres scenario za devizni rizik

U okviru stres scenarija za devizni rizik, odnosno obračuna internog kapitalnog zahteva potrebnog za pokriće deviznog rizika, uzete su u obzir sledeće pretpostavke:

- Step en poverenja sa 95% se pomera na 99.8%
- Tekuća otvorena devizna pozicija se pomera na 7.5% regulatornog kapitala što predstavlja okidač za izveštavanje, odnosno pokazatelj ranog upozoravanja definisan Politikom upravljanja deviznim rizikom Banke.

Operativni rizik

U okviru procesa interne procene adekvatnosti Grupa će za operativni rizik vršiti obračun regulatornog kapitalnog zahteva u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (pristup osnovnog indikatora), a pored toga Grupa će internim modelom obračunavati interni kapitalni zahtev za operativni rizik i porediti ga sa regulatornim u cilju izbegavanja moguće potcenjenosti ovog rizika usled primene pristupa osnovnog indikatora.

Za potrebe izračunavanja internog kapitalnog zahteva za Operativni rizik, poredi se bruto gubitak prijavljenih događaja u poslednjih 12 meseci i sa iznosom kapitalnog zahteva za operativni rizik obračunat primenom pristupa osnovnog indikatora. U slučaju da je bruto gubitak veći, Grupa će izdvajati dodatni kapital za iznos prekoračenja.

Grupa ima uspostavljen sistem izveštavanja o realizovanim događajima koji su doveli do gubitka ili su pak mogli dovesti do gubitka koji se vode u posebnoj bazi događaja (RED - Risk Event Database – baza za evidentiranje događaja koji imaju elemente operativnih rizika).

Pored toga, Odeljenje za upravljanje rizicima od 2008. godine vrši redovnu godišnju analizu izloženosti odeljenja i procesa operativnim rizicima i rizicima prevare. Procena rizika podrazumeva proces identifikovanja i analiziranja potencijalnih događaja koji bi mogli da izazovu značajne negativne finansijske efekte na poslovanje Grupe, a obuhvata i procenu verovatnoće pojave takvih događaja.

Kamatni rizik

Obzirom da Odlukom o adekvatnosti kapitala nije predviđeno regulatorno izdvajanje iz kapitala za kamatni rizik, Grupa interni kapitalni zahtev za ovaj rizik definiše, odnosno izračunava kao negativan uticaj promene kamatnih stopa na ekonomsku vrednost Grupe izazvanog šokom kamatnih stopa. Metodologija zasnovana na proceni negativnih efekata promene kamatnih stopa na ekonomsku vrednost banke izabrana je kao opšte prihvaćeni model za obračun kapitalnog zahteva za kamatni rizik, odnosno model koji je predložen od strane određenog broja nacionalnih regulatora u procesu interne procene adekvatnosti kapitala.

Za EUR i USD se koristi kamatni šok od 200 baznih poena. Za lokalnu valutu se takođe koristi šok od 200 baznih poena. Interni kapitalni zahtev neophodan za pokriće kamatnog rizika za svaku valutu se dobija kao proizvod kamatnog šoka za tu valutu i odgovarajuće izloženosti kamatnom riziku u vremenskom periodu tokom kog će mu banka biti izložena. Interni kapitalni zahtev za svaku valutu se sabira, netirajući pozitivne i negativne izloženosti, u cilju dobijanja ukupnog neophodnog ekonomskog kapitala za banku.

Stres scenario za kamatni rizik

Pretpostavke stres scenarija simuliraju jači kamatni šok. Za EUR i USD se koristi šok od 300 baznih poena. Za lokalnu valutu se koristi sledeći metod: Za period od pet godina navedene su kamatne stopei 99. i 1. percentilna promena u tekucem periodu u odnosu na isti period prošle godine (tj. period držanja = jedna godina) identifikovane su kao kretanje u baznim poenima. Najveće kretanje u obimu od 99. i 1. percentilne promene se koristi kao kamatni šok. Koristi se najveće kretanje (što je strožije od preporuke Bazela, koja koristi najveći šok koji se dogodio samo u pravcu koji bi banci naneo štetu), bez obzira na to koji pravac je istorijski korišćen, s obzirom na to da kretanja pokazuju varijabilnost kamatnih stopa. Kada su podaci raspoloživi, interni i eksterni šokovi se zasebno procenjuju i koriste.

Rizik koncentracije

Obzirom da rizik koncentracije nije obuhvaćen regulatornim zahtevom za kapitalom, Grupa će na osnovu internog modela obračunavati interni kapitalni zahtev za rizik koncentracije. Postoje dva glavna izvora rizika koncentracije u kreditnom portfoliju: individualna koncentracija (materijalno značajna koncentracija pojedinačnih izloženosti koje čine značajan deo portfolija) i sektorska koncentracija (materijalno značajna koncentracija prema industrijskim sektorima, odnosno delatnostima).

Grupa je odlučila da koristi pristup propisan od strane regulatora Španije, odnosno opšte prihvaćen pristup za merenje koncentracije Herfindal-Hiršmanov indeks (HHI) za izračunavanje kapitalnih zahteva za rizik koncentracije. Ovaj pristup efikasno prilagođava zahteve regulatornog kapitala u skladu sa standardizovanim pristupom, dodajući na njega iznos kapitalnog zahteva koji proizilazi iz individualne koncentracije i iznos za sektorsku koncentraciju, odnosno koncentraciju prema delatnosti.

Sektorski rizik koncentracije

Izračunavanje sektorskog rizika koncentracije se vrši na osnovu sektorskog indeksa koncentracije (SIK) prema sledećoj formuli:

$$SIK = \sum X^2 / (\sum X)^2 * 100$$

gde je X jednak izloženosti prema svakoj od ekonomskih delatnosti.

Individualni rizik koncentracije

Grupa će takođe izračunavati individualni indeks koncentracije (IIK) za 1000 najvećih individualnih izloženosti nezavisno od njihovog statusa kao fizičkog ili pravnog lica ili njihove pravne forme prema sledećoj formuli:

$$IIK = \sum X^2 / (\sum Y)^2 * 100$$

gde je X jednak iznosu izloženosti prema svakom od 1000 najvećih izloženosti, a Y jednak iznosu ukupne izloženosti Grupe.

Stres scenario za rizik koncentracije

Stres scenario individualnog rizika koncentracije se zasniva na rastu izloženosti u okviru top 10 najvećih izloženosti za 30% poštujući sledeće limite propisane Pravilom za upravljanje rizikom koncentracije Banke:

- Maksimalni iznos izloženosti prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica ograničen je na maksimalno 5.000.000 EUR (ukoliko se realna izloženost nekog od top 10 najvećih izloženosti nalazi iznad minimuma između 5.000.000 eur i realne izloženosti top 10 najvećih izloženosti koja je uvećana za 30% neophodno je prikazati realnu izloženost).
- Suma izloženosti prema 10 najvećih klijenata Grupe ograničena je na 50% kapitala Banke.
-

Pretpostavka stres scenarija u okviru sektorskog rizika koncentracije pretpostavlja povećanje izloženosti u top 5 najvećih izloženosti za 20%.

Kreditno-devizni rizik

U okviru procesa interne procene adekvatnosti kapitala, obračun internog kapitalnog zateva potrebnog za pokriće kreditno-deviznog rizika u standardnom scenariju zasnovan je na anticipiranoj promeni deviznog kursa u narednoj godini, odnosno na dodatnom kapitalnom zahtevu koji će Banka izdvojiti u okviru minimalnih kapitalnih zahteva za kreditni rizik prema stubu 1. Uvećanje kapitalnih zahteva po osnovu slabljenja domaće valute Banka uključuje u projekciji pokazatelja adekvatnosti kapitala u petogodišnjem poslovnom planu.

Stres scenario za kreditno devizni rizik

Stres scenario obračuna internog kapitalnog zahteva potrebnog za pokriće kreditno-deviznog rizika zasnovan je na utvrđivanju nivoa korelacije između promene deviznog kursa RSD/EUR i pokazatelja kašnjenja kreditnog portfolia Banke u poslednjih pet godina, odnosno na neočekivanom (neanticipiranoj promeni) slabljenju domaće valute (pretpostavka stres testa) u toku godine.

Rizici koji se ne mogu precizno kvantifikovati

Za rizike koji se ne mogu precizno kvantifikovati Grupa definiše niz strateških smernica, metoda, kriterijuma, i procesa u cilju odlučivanja i sprovođenja odluka o prihvatanju, izbegavanju, smanjenju, kontroli i prenosu rizika.

Pored toga, Grupa će za materijalno značajne rizike koji se ne mogu precizno kvantifikovati izdvojiti određeni % raspoloživog internog kapitala što smatra dovoljnim, uzimajući u obzir načine upravljanja gore navedenim rizicima.

Rezultati procesa interne procene adekvatnosti kapitala na dan 31.12.2016.

Minimalni kapitalni zahtevi (u 000 RSD)		
Regulatorni kapitalni zahtevi	Interni kapitalni zahtevi (ICAAP)	
	Standardni scenario	Stres scenario
8.748.697	10.542.570	10.899.529

Raspoloživi interni kapital u procesu interne procene adekvatnosti kapitala je jednak kapitalu Grupe u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

4.3 Adekvatnost kapitala i kapitalni zahtevi u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije

Tabela 8: Izveštaj o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala na dan 31.12.2016. (u hiljadama RSD)

Назив	Износ	Покривеност основним капиталом	Покривеност допунским капиталом
	1	2	3
КАПИТАЛ	15,424,774		
УКУПАН ОСНОВНИ КАПИТАЛ	11,044,550		
УКУПАН ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	4,380,224		
КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВИ	9,706,004		
КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА КРЕДИТНИ РИЗИК, РИЗИК ДРУГЕ УГОВОРНЕ СТРАНЕ И РИЗИК ИЗМИРЕЊА/ИСПОРУКЕ ПО ОСНОВУ СЛОБОДНИХ ИСПОРУКА	8,748,697	8,748,697	0
Стандардизовани приступ (СП)	72,905,810		
<i>Изложености према државама и централним банкама</i>	-		
<i>Изложености према територијалним аутономијама и јединицама локалне самоуправе</i>	110		
<i>Изложености према јавним административним телима</i>	2.946-		
<i>Изложености према међународним развојним банкама</i>	-		
<i>Изложености према међународним организацијама</i>	-		
<i>Изложености према банкама</i>	78.549		
<i>Изложености према привредним друштвима</i>	46.393.504		
<i>Изложености према физичким лицима</i>	21.441.971		
<i>Изложености обезбеђене хипотекама на непокретностима</i>	-		
<i>Доспела ненаплаћена потраживања</i>	1.208.039		
<i>Високоризичне изложености</i>			
<i>Изложености по основу покривених обвезница</i>			
<i>Изложености по основу улагања у отворене инвестиционе фондове</i>			
<i>Остале изложености</i>	3.780.692		
Приступ заснован на интерном рејтингу (IRB)			
<i>Изложености према државама и централним банкама</i>			
<i>Изложености према банкама</i>			
<i>Изложености према привредним друштвима</i>			
<i>Изложености према физичким лицима</i>			
<i>Изложености према физичким лицима које су обезбеђене хипотекама на непокретностима</i>			
<i>Квалификоване револвинг изложености према физичким лицима</i>			
<i>Остале изложености према физичким лицима</i>			

Изложености по основу власничких улагања			
Примењени приступ:			
<i>Приступ једноставних пондера ризика</i>			
<i>PD/LGD приступа</i>			
<i>Приступ интерних модела</i>			
Врсте изложености по основу власничких улагања			
<i>Власничка улагања којима се тргује на берзи</i>			
<i>Власничка улагања којима се не тргује на берзи али су у довољно диверсификованим портфолијима</i>			
<i>Остала власничка улагања</i>			
<i>Власничка улагања на које банка примењује стандардизовани приступ кредитном ризику</i>			
Изложености по основу остале имовине			
КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА РИЗИК ИЗМИРЕЊА/ИСПОРУКЕ ПО ОСНОВУ НЕИЗМИРЕНИХ ТРАНСАКЦИЈА			
КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА ТРЖИШНЕ РИЗИКЕ	-	-	-
Капитални захтеви за ценовни, девизни и робни ризик израчунат применом стандардизованих приступа	-	-	-
<i>Капитални захтев за ценовни ризик по основу дужничких хартија од вредности</i>			
<i>Капитални захтев за ценовни ризик по основу власничких хартија од вредности</i>			
<i>Капитални захтев за девизни ризик</i>	-	-	-
<i>Капитални захтев за робни ризик</i>			
Капитални захтеви за ценовни, девизни и робни ризик израчунати применом приступа интерних модела			
КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВ ЗА ОПЕРАТИВНИ РИЗИК	957.307	957.307	-
Капитални захтев за оперативни ризик израчунат применом приступа основног индикатора	957.307	957.307	-
Капитални захтев за оперативни ризик израчунат применом стандардизованог приступа			
Капитални захтев за оперативни ризик израчунат применом напредног приступа			
ПОКРИВЕНОСТ КАПИТАЛНИХ ЗАХТЕВА	9.706.004	9.706.004	-
ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (%)	19,07		

4.3.1 Kapitalni zahtev za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

U skladu sa važećom Odlukom Narodne banke Srbije koja definiše oblast adekvatnosti kapitala, Grupa obračunava kapitalne zahteve za kreditni rizik koristeći standardizovani pristup. Grupa takođe obračunava i kapitalne zahteve za stavke koje se nalaze u Bankarskoј knjizi, a za koje je prema regulativi neophodno obračunati kapitalne zahteve za rizik druge ugovorne strane.

Tabela 9: Kapitalni zahtev za kreditni rizik po standardizovanom pristupu (u hiljadama RSD)

Opis klase izloženosti	Kapitalni zahtev za kreditni rizik na 31. decembar 2015.	Kapitalni zahtev za kreditni rizik na 31. decembar 2016.
Dospela nenaplaćena potraživanja	18.208	144.965
Izloženost prema državama i centralnim bankama	-	-
Izloženosti prema bankama	18.644	9.426
Izloženosti prema fizičkim licima	2.820.901	2.573.036
Izloženosti prema javnim agencijama	346	354
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	4	13
Izloženosti prema privrednim društvima	4.072.483	5.567.220
Ostale izloženosti	430.342	453.683
Ukupno	7.360.927	8.748.697

4.3.2 Kapitalni zahtev za tržišne rizike

Po trenutnoj politici, Grupa striktno izbegava bavljenje bilo kojim oblikom poslova iz domena špekulativnog bankarstva (poslovi koji imaju za cilj zaradu na razlici u ceni finansijskih instrumenata). Iz tog razloga se može smatrati da je Grupa u svom poslovanju trenutno izložena jedino deviznom riziku, kao podkategorije tržišnih rizika.

Kapitalni zahtev za devizni rizik se računa u skladu sa važećom Odlukom Narodne banke Srbije koja definiše oblast adekvatnosti kapitala

Kapitalni zahtev za devizni rizik izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%, ako je zbir ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu veći od 2% kapitala banke izračunatog u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Tabela 10: Otvorena devizna pozicija Banke na dan 31.12.2016 (u hiljadama RSD)

Pozicija	EUR	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno
	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	
Neto spot pozicija (1.1 - 1.2 -1.3)	3,746,057	-1,477,296	7,063	-436	-	2,275,388
Devizna imovina	61,559,794	133,982	276,103	7,378	-	61,977,257
Devizne obaveze	57,813,737	1,611,278	269,040	7,814	-	59,701,869
Neto forward pozicija (2.1 - 2.2)	-3,463,398	1,490,018	-	-	-	-1,973,380
Duga pozicija	-	1,490,018	-	-	-	1,490,018
Kratka pozicija	3,463,398	-	-	-	-	3,463,398
Duga otvorena pozicija	282,659	12,722	7,063	-	-	302,444
Kratka otvorena pozicija	-	-	-	436	-	436
Kratka otvorena pozicija u ostalim valutama	-	-	-	-	-	-
Neto otvorena devizna pozicija	282,659	12,722	7,063	436	-	302,444
Pozicija u zlatu	-	-	-	-	-	-
Kapitalni zahtev za devizni rizik						-

Tabela 11: Iznos kapitalnog zahteva za devizni rizik (u hiljadama RSD)

Opis	Kapitalni zahtev za devizni rizik na 31. decembar 2015.	Kapitalni zahtev za devizni rizik na 31. decembar 2016.
Kapitalni zahtev za devizni rizik	31,645	-

4.3.3 Kapitalni zahtev za operativni rizik

Kapitalni zahtev za operativni rizik se računa u skladu sa važećom Odlukom Narodne banke Srbije koja definiše oblast adekvatnosti kapitala.

Za potrebe računanja kapitalnog zahteva za operativni rizik, Grupa trenutno primenjuje pristup osnovnog indikatora za sve svoje aktivnosti. Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora jednak je iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%.

Tabela 12: Indikator izloženosti za prethodne tri godine i aritmetički prosek (u hiljadama RSD)

Godina	Indikator izloženosti	Stopa kapitalnog zahteva	Kapitalni zahtev
2013	6.873.026	15%	1,030,954
2014	6.392.179	15%	958,827
2015	5.880.936	15%	882.140
Ukupno (trogodišnji prosek)	6.382.047	15%	957.307

Tabela 13: Iznos kapitalnog zahteva za operativni rizik (u hiljadama RSD)

Opis	Kapitalni zahtev za operativni rizik na 31. decembar 2015.	Kapitalni zahtev za operativni rizik na 31. decembar 2016.
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.004.064	957.307

5 Podaci, odnosno informacije koji se odnose na izloženosti rizicima i pristupe za merenje, odnosno procenu rizika

5.1 Kreditni rizik

5.1.1 Dospela nenaplaćena potraživanja

Dospela nenaplaćena potraživanja Grupe su definisana u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije koja definiše oblast adekvatnosti kapitala. Ona uključuje svako pojedinačno potraživanje Grupe, odnosno pojedinačni ugovor po kome je klijent u docnji dužoj od 90 dana u materijalno značajnom iznosu. Pri tome se iznos dospelog nenaplaćenog potraživanja formira kao ukupan iznos potraživanja i uključuje dospeli kao i nedospeli deo potraživanja prema klijentu.

5.1.2 Formiranje ispravke vrednosti

Grupa formira ispravku vrednosti za bilansnu aktivu koja se klasifikuje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, važećom Odlukom

Narodne banke Srbije koja definiše oblast klasifikacije potraživanja Banke i Politike grupe za upravljanje kreditnim rizikom.

5.1.2.1 Formiranje ispravke vrednosti za potraživanja Banke

Banka formira ispravku vrednosti za bilansnu aktivu koja se klasifikuje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, važećom Odlukom Narodne banke Srbije koja definiše oblast klasifikacije potraživanja Banke i Politike grupe za upravljanje kreditnim rizikom.

Ispravka vrednosti se formira kod svih izloženosti kod kojih je identifikovana obezvređenost ili postoji potencijalna obezvređenost odnosno potencijalni gubitak tokom perioda otplate.

Osnovica za obračun se dobija kao zbir dospеле i nedospеле glavnice, dospеле kamate i obračunate kamate za dati vremenski period umanjeno za razgraničenu proviziju za isplatu kredita i gotovine (ako je gotovina sredstvo obezbeđenja za dati plasman).

Ispravka vrednosti za sva individualno neznačajna potraživanja (potraživanja prema dužniku/grupi povezanih lica u iznosu do 30.000 EUR u dinarskoj protivvrednosti) kao i za individualno značajna potraživanja (potraživanja prema dužniku/grupi povezanih lica u iznosu preko 30.000 EUR u dinarskoj protivvrednosti) koja su u docnji do 30 dana se formira množenjem osnovice za obračun sa odgovarajućim ponderom rizika. Ponder rizika se određuje na osnovu migracione analize kvaliteta portfolija koja se sprovodi najmanje jednom godišnje.

Ispravka vrednosti za materijalno značajna potraživanja (potraživanja prema dužniku/grupi povezanih lica u iznosu preko 30.000 EUR u dinarskoj protivvrednosti) u docnji preko 30 dana formiraju se na pojedinačnoj osnovi za svakog klijenta ili grupu povezanih lica uzimajući u obzir procenjene buduće tokove novca od otplate plasmana koji se svode na neto sadašnju vrednost. Poređenjem neto sadašnje vrednosti budućih tokova novca od otplate sa knjigovodstvenom vrenošću potraživanja dobija se očekivani gubitak na osnovu koga se formira ispravka vrednosti.

Banka formira rezervisanja za vanbilansnu aktivu koja se klasifikuje u skladu sa važećom Odlukom Narodne banke Srbije koja definiše oblast klasifikacije potraživanja. Ispravka vrednosti se formira množenjem osnovice za obračun sa odgovarajućim ponderom rizika koji zavisi od tipa vanbilansne izloženosti. Osnovica za obračun se dobija kao iznos vanbilansnog potraživanja korigovanog za faktor kreditne konverzije i umanjeno za gotovinu (ako je gotovina sredstvo obezbeđenja za dati plasman).

5.1.2.2 Formiranje ispravke vrednosti za potraživanja ProCredit Leasing d.o.o.

Sva potraživanja po osnovu ugovora o finansijskom lizingu se rangiraju prema internoj metodologiji i klasifikacija se obavlja primenom principa broja dana u kašnjenju pri otplatama rata lizing plasmana. Princip broja dana u kašnjenju pri otplatama rata lizing plasmana podrazumeva sledeću klasifikaciju bilansnih potraživanja prema komitentima:

1. u klasu I svrstavaju se ugovori o lizingu i druga potraživanja bez kašnjenja ili sa kašnjenjem u otplati do 30 dana;
2. u klasu II svrstavaju se ugovori o lizingu i druga potraživanja sa kašnjenjem u otplati od 31 do 90 dana,
3. u klasu III svrstavaju se ugovori o lizingu i druga potraživanja sa kašnjenjem u otplati od 91 do 180 dana,
4. u klasu IV svrstavaju se ugovori o lizingu i druga potraživanja sa kašnjenjem u otplati od 181 ili više dana.

Pri tome se pod kašnjenjem podrazumeva broj dana kašnjenja pri otplati dospelih obaveza po osnovu kamate ili glavnice i to od datuma ugovornog dospeća neke od tih obaveza do datuma utvrđivanja klase rizika. Kašnjenja se prate na dnevnom nivou, a klase rizika se određuju svakog meseca i to poslednjeg dana u mesecu za prethodni mesec.

Obračun ispravke vrednosti se sprovodi mesečno. Osim po kašnjenju, za potrebe određivanja ispravke vrednosti posmatra se iznos potraživanja od klijenta kao i status ugovora i predmeta lizinga. U slučaju klijenata kod kojih je ukupno potraživanje po klijentu (sva potraživanja po jednom matičnom broju) manje od EUR 30.000, ispravka vrednosti se formira primenom određenog pondera rizika na osnovicu.

Obračun pojedinačne ispravke vrednosti potraživanja se radi za klijenta na kvartalnom nivou, za klijente koji na kraju meseca u kom kasne imaju ostatak duga po matičnom broju po svim ugovorima veći od EUR 30.000 i kašnjenje je veće od 30 dana (uključujući i kada je ugovor raskinut i predmet nije u posedu Društva), kao i za sve klijente za koje su preuzeti predmeti lizinga i u posedu su Društva.

Ispravka vrednosti individualno značajnih potraživanja i preuzetih predmeta lizinga u zamenu za nenaplaćena potraživanja se vrši tako što se nabavna vrednost predmeta lizinga amortizuje po stopi od 10% za svaku godinu od momenta nabavke do predviđenog momenta prodaje predmeta lizinga ili na osnovu procene trenutne vrednosti predmeta lizinga. Tako dobijena vrednost se dodatno diskontuje po stopi od 35% za vozila i agro opremu a 50% za sve ostalo (mašine i opremu).

Obračun ispravke vrednosti potraživanja uzima u obzir očekivane prilive od prodaje sredstava lizinga i eventualno drugih sredstava obezbeđenja, kao i ostale očekivane prilive iz redovnog operativnog poslovanja klijenta, zatim diskontovanje očekivanih priliva i svođenje na neto sadašnju vrednost (diskontovanje primenom efektivne kamatne stope), čime se dobija neto sadašnja vrednost budućih priliva. Razlika između potraživanja na dan kada se utvrđuje ispravka vrednosti i neto sadašnje vrednosti očekivanih priliva, predstavlja pojedinačnu ispravku vrednosti datog potraživanja.

Obračun ispravke vrednosti preuzetih predmeta lizinga u zamenu za nenaplaćena potraživanja vrši se poređenjem bruto knjigovodstvene vrednosti zaliha (koja je jednaka iznosu nedospеле glavnice u momentu preuzimanja predmeta) i očekivanih priliva po osnovu prodaje predmeta lizinga. Pozitivna razlika predstavlja ispravku vrednosti preuzetih predmeta lizinga.

5.1.3 Izloženost Grupe nakon računovodstvenih otpisa

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe nakon sprovođenja računovodstvenih otpisa.

Tabela 14: Pregled neto izloženosti Grupe bez otpisa nakon primene instrumenata kreditne zaštite sa podelom na bilansne, vanbilansne izloženosti, transakcije kreditiranja hartija od vrednosti i finansijske derivate pri čemu su vanbilansne izloženosti prikazane sa i bez primenjenih faktora kreditne konverzije na 31.12.2016. (u hiljadama RSD)

Opis	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti		Transakcije kreditiranja hartija od vrednosti	Finansijski derivati
		Bez primene faktora kreditne konverzije	Sa primenom faktora kreditne konverzije		
Države i centralne banke	3,652,515	65,566	11,553	768	39,740
Teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	219	0	0	0	0
Javna administrativna tela	235,928	0	0	0	0
Banke	285,364	39,570	36,919	0	29,800
Privredna društva	43,618,557	21,766,052	3,101,050	0	0
Fizička lica	28,224,039	6,777,497	460,491	0	0
Ostale izloženosti	5,079,359	150,202,490	624,504	0	0
Ukupno	81,095,981	178,851,175	4,234,517	768	69,540

Tabela 15: Pregled prosečne neto izloženosti Grupe tokom 2016. godine nakon otpisa pre primene instrumenata kreditne zaštite sa podelom na bilansne, vanbilansne izloženosti, transakcije kreditiranja hartija od vrednosti i finansijske derivate pri čemu su vanbilansne izloženosti prikazane sa i bez primenjenih faktora kreditne konverzije (u hiljadama RSD)

Opis	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti		Transakcije kreditiranja hartija od vrednosti	Finansijski derivati
		Bez primene faktora kreditne konverzije	Sa primenom faktora kreditne konverzije		
Države i centralne banke	5,556,009	36,131	7,451	548	27,273
Teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	235	0	0	0	0
Javna administrativna tela	119,494	0	0	0	0
Banke	494,106	37,788	32,937	0	28,734
Privredna društva	40,387,108	20,604,511	2,940,301	0	0
Fizička lica	29,024,584	6,594,270	474,997	0	0
Ostale izloženosti	5,082,079	148,195,193	515,245	0	0
Ukupno	80,663,613	175,467,892	3,970,930	548	56,007

5.1.4 Geografska raspodela izloženosti

U svom poslovanju ProCredit Holding Grupa je posvećena pružanju kompletne Bankarske usluge fizičkim licima, veoma malim, malim, srednjim preduzećima, preduzetnicima i poljoprivrednicima. U tom smislu najveći deo svojih operacija Grupa sprovodi na teritoriji Republike Srbije.

Tabela 16: Pregled neto izloženosti Grupe bez otpisa nakon primene instrumenata kreditne zaštite na 31.12.2016. po geografskim oblastima i sa primenom faktora kreditne konverzije za vanbilansnu aktivnu (u RSD)

Opis izloženosti	Izloženost prema licima sa teritorije Republike Srbije	Izloženost prema licima van teritorije Republike Srbije	Ukupno
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3.704.575	-	3.704.575
Izloženost prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	219	-	219
Izloženosti prema bankama	37.604	314.479	352.083
Izloženosti prema fizičkim licima	28.684.530	-	28.684.530
Izloženosti prema javnim agencijama	235.928	-	235.928
Izloženosti prema privrednim društvima	46.719.607	-	46.719.607
Ostale izloženosti	5.703.864	-	5.703.864
Ukupno	85.086.327	314.479	85.400.807

5.1.5 Raspodela izloženosti prema vrsti druge ugovorne strane

Imajući u vidu ciljnu klijentsku grupu, najveći deo izloženosti Grupe je vezan za izloženosti prema fizičkim licima, pravnim licima i preduzetnicima. Izloženosti prema drugim ugovornim stranama uglavnom proističe iz potrebe redovnog vođenja poslovanja Grupe i regulatornih zahteva.

Tabela 17: Pregled bilansnih izloženosti Grupe uključujući i podatke o transakcijama kreditiranja hartija od vrednosti i finansijskih derivata na 31.12.2016. po klasama izloženosti i vrsti druge ugovorne strane sa pregledom ispravke vrednosti i potrebne rezerve (u hiljadama RSD)

Opis	Bruto iznos izloženosti	Ispravka vrednosti rezervisanja i potrebna rezerva	Neto izloženost
Dospela nenaplaćena potraživanja	1,870,087	980,764	889,324
Izloženosti prema fizičkim licima	1,074,899	732,698	342,201
Izloženosti prema privrednim društvima	561,275	247,247	314,028
Izloženosti prema javnim agencijama	232,982	0	232,982
Ostale izloženosti	931	819	112
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3,693,023	0	3,693,023
Centralna banka	3,622,786	0	3,622,786
Država	70,236	0	70,236
Izloženosti prema bankama	315,164	0	315,164
Banke	314,556	0	314,556
Ostala lica u finansijskom sektoru	608	0	608
Izloženosti prema fizičkim licima	28,479,333	597,496	27,881,837
Poljoprivrednici	11,241,280	227,161	11,014,120
Fizička lica	8,629,814	170,831	8,458,983
Pravna lica I preduzetnici	8,608,239	199,504	8,458,983
Izloženosti prema javnim agencijama	2,946	0	2,946
Javna administrativna tela	2,946	0	2,946
Izloženosti prema privrednim društvima	43,804,965	500,436	43,304,528
Poljoprivrednici	6,604,250	86,562	6,517,688
Penzijski fondovi	30	0	30
Pravna lica I preduzetnici	16,781,577	184,017	16,597,560
Ostale izloženosti	6,751,601	1,672,354	5,079,247
Ostale izloženosti	6,751,601	1,672,354	5,079,247
Ukupno	83,047,252	2,770,287	80,276,966

Tabela 18: Pregled vanbilansnih izloženosti Grupe na 31.12.2016. po klasama izloženosti i vrsti druge ugovorne strane sa pregledom ispravke vrednosti i potrebne rezerve (u hiljadama RSD)

Opis	Bruto iznos izloženosti	Ispravka vrednosti rezervisanja i potrebna rezerva	Neto izloženost
Dospela nenaplaćena potraživanja	21,113	174	17,883
Izloženosti prema fizičkim licima	9,038	174	5,808
Izloženosti prema privrednim društvima	12,076	0	12,076
Izloženost prema državama i centralnim bankama	65,624	58	11,553
Centralna banka	65,624	58	11,553
Izloženosti prema bankama	39,759	189	36,919
Banke	34,443	176	34,267
Ostala lica u finansijskom sektoru	5,316	13	2,651

Izloženosti prema fizičkim licima	6,774,588	5,955	454,683
Poljoprivrednici	2,008,772	2,129	19,362
Fizička lica	658,008	731	94,305
Pravna lica i preduzetnici	4,107,809	3,095	341,017
Izloženosti prema privrednim društvima	21,771,731	17,755	3,088,975
Poljoprivrednici	1,622,501	63	6,565
Pravna lica i preduzetnici	20,149,231	17,692	3,082,410
Ostale izloženosti	150,202,531	41	624,504
Ostale izloženosti	150,202,531	41	624,504
Ukupno	178,854,233	23,998	4,216,634

5.1.6 Izloženosti prema preostaloj ročnosti

Tabela u nastavku prikazuje neto izloženost Grupe po preostaloj ročnosti. Tabela sadrži pregled kreditnih plasmana i lizing plasmana.

Tabela 19: Pregled neto izloženosti Grupe po preostaloj ročnosti i po klasama izloženosti na 31.12.2016. nakon primene instrumenata kreditne zaštite i sa primenom faktora kreditne konverzije za vanbilansnu aktivu (u hiljadama RSD)

	0-1 meseca	od 1 do 6 meseci	6 do 12 meseci	od 12 do 60 meseci	preko 60 meseci	Ukupno
Izloženost prema državama i centralnim bankama	19,378	43,129	3,172	3,289	425	69,393
Izloženosti prema bankama	235,290	37,416	35,021	36,318	4,694	348,740
Izloženosti prema fizičkim licima	18,388,694	3,342,022	3,128,080	3,243,941	419,310	28,522,047
Izloženosti prema javnim agencijama	1,898	346	324	336	43	2,946
Izloženosti prema privrednim društvima	30,038,484	5,468,599	5,118,523	5,308,108	686,124	46,619,839
Ostale izloženosti	118,503	21,499	20,123	20,868	2,697	183,690
Ukupno	48,802,248	8,913,011	8,305,242	8,612,860	1,113,295	75,746,656

5.1.7 Promene u iznosu ispravke vrednosti i potrebnoj rezervi

Promene u ispravkama vrednosti i potrebnoj rezervi za bilansnu i vanbilansnu aktivu prikazane su za bilansnu aktivu i vanbilansne stavke koje se klasifikuju u skladu sa važećom Odlukom Narodne banke Srbije kojom se reguliše oblast klasifikacije. Pri tome se ostala prilagođavanja odnose na otpise i kursne razlike tokom 2016. godine.

Tabela 20: Promene u iznosima ispravke vrednosti i potrebnoj rezervi tokom 2016. godine (u hiljadama RSD)

ispravka vrednosti	31.12.2016
Početno stanje na početku perioda	2,168,799
Uvećanje u toku perioda	3,982,096
Smanjenja u toku perioda usled promene očekivanja naplate (unwinding effect)	-50,635
Ostala smanjenja u toku perioda	-3,741,989
Ostala prilagođavanja u toku perioda	-287,832
Stanje na kraju perioda	2,070,439
potrebna rezerva	31.12.2016

Početno stanje na početku perioda	2,931,780
Uvećanje u toku perioda	87,742
Smanjenje u toku perioda	-3,019,522
Ostala prilagođavanja u toku perioda	0
Stanje na kraju perioda	0

Detalji o strukturi ispravke vrednosti i potrebnoj rezervi dati su Finansijskim izveštajima Grupe i Napomenama uz finansijske izveštaje za 2016. godinu, objavljenim na zvaničnoj internet stranici Grupe www.procreditbank.rs.

5.1.8 Izloženosti Grupe po klasama rizika

Tabela ispod prikazuje bruto izloženosti Grupe koje se klasifikuju, a prema važećoj odluci Narodne banke Srbije koja definiše oblast klasifikacije bilansne aktive i vanbilansnih stavki banaka. Budući da se deo bilansne i vanbilansne aktive banaka ne klasifikuje on i nije prikazan u donjoj tabeli. Izloženosti ProCredit Leasing d.o.o. se ne klasifikuju prema pomenutoj Odluci Narodne banke Srbije pa takođe nisu uključene u ovaj pregled.

Tabela 21: Pregled bruto izloženosti Grupe na 31.12.2016. po klasama rizika sa prikazom posebne i potrebne rezerve za bilansnu i vanbilansnu aktivu Grupe koja se prema regulativi Narodne banke Srbije klasifikuje (u hiljadama RSD)

Opis	Bilansna izloženost			Vanbilansna izloženost		
	Bruto izloženost koja se klasifikuje	Posebna rezerva za bilansnu aktivu koja se klasifikuje	Potrebna rezerva za bilansnu aktivu koja se klasifikuje	Bruto izloženost koja se klasifikuje	Posebna rezerva za bilansnu aktivu koja se klasifikuje	Potrebna rezerva za bilansnu aktivu koja se klasifikuje
Banke	282,006	6	6	100,067	0	-
A	281,987	0	-	100,067	0	-
G	19	6	6	-	0	-
Fizička lica	8,889,639	424,175	198,123	543,772	1,482	1,104
A	7,327,818	0	-	425,991	0	-
B	1,062,074	21,241	9,749	109,718	1,482	1,104
D	369,922	369,922	174,602	7,192	0	-
G	90,251	27,075	11,588	67	0	-
V	39,574	5,936	2,184	803	0	-
Poljoprivrednici i ostali klijenti	18,451,499	664,529	429,522	3,640,076	5,313	5,228
A	15,259,002	0	-	2,804,219	0	-
B	2,393,215	47,864	22,562	708,766	117	87
D	554,038	554,038	384,152	57,641	2,766	2,752
G	172,269	51,681	19,433	26,602	2,430	2,389
V	72,974	10,946	3,376	42,847	0	-
Pravna lica i preduzetnici	46,855,946	3,277,782	2,285,728	24,263,960	127,285	118,225
A	14,864,258	0	-	10,407,253	0	-
B	23,770,517	475,410	250,857	10,589,023	23,748	17,205
D	1,687,909	1,687,909	1,040,576	694,090	16,337	16,172
G	896,488	268,946	210,608	404,589	30,549	30,021
V	5,636,774	845,516	783,687	2,169,006	56,651	54,827

Ukupno	74,479,090	4,366,492	2,913,379	28,547,875	134,080	124,556
---------------	-------------------	------------------	------------------	-------------------	----------------	----------------

5.1.9 Specifičnosti u primeni standardizovanog pristupa u obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik

Radi svrstavanja u kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza Grupa koristi investicione nivoe koje je odredila agencija za promociju izvoza Republike Italije (SACE – Servizi Assicurativi del Commercio Estero) koja je usaglašena sa OECD metodologijom. Utvrđeni kreditni rejtingi izabrane agencije koriste se za obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik za sledeće klase izloženosti:

- Izloženosti prema državama i centralnim bankama
- Izloženosti prema javnim administrativnim telima
- Izloženosti prema bankama

Prilikom obračuna kapitalnih zahteva za kreditni rizik Grupa ne koristi kreditne rejtinge izdavaoca ili kreditne rejtinge specifične emisije finansijskih instrumenata. Razlog je što Grupa po pravilu nema izloženosti obakvog tipa što je posledica politike Grupe po pitanju ulaganja u finansijske instrumente.

Tabela 22: Mapiranje kategorija najmanjih premija osiguranja izvoza na pondere kreditnog rizika

kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza (SACE)	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder kreditnog rizika	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Grupa dodeljuje ponder kreditnog rizika gore navedenim izloženostima u skladu sa kategorijama najmanjih premija osiguranja izvoza.

5.1.10 Primena tehnika ublažavanja kreditnog rizika

Vrednovanje instrumenata kreditne zaštite kao i upravljanje tim instrumentima definisano je internim aktom Grupe – „Pravilo za tehnike ublažavanja kreditnog rizika“. Primena tehnika ublažavanja kreditnog rizika ne uključuje i primenu bilansnog i vanbilansnog netiranja. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika podrazumevaju korišćenje materijalne kreditne zaštite i to upotrebom isključivo gotovine i gotovinskih instrumenata koji su deponovani kod Grupe kao sredstava kreditne zaštite. U tom smislu Grupa ne koristi nematerijalne instrumente kreditne zaštite, niti obezbeđenje u vidu garancija ili kreditnih derivata drugih lica. Samim tim u okviru primene tehnika za ublažavanje kreditnog rizika ne postoji izloženost tržišnom ili kreditnom riziku.

Tabela 23: Prikaz neto izloženosti Grupe na 31.12.2016. pre i nakon primene instrumenata kreditne zaštite prema ponderima kreditnog rizika (pre primene faktora kreditne konverzije za vanbilansne izloženosti u hiljadama RSD)

Ponder kreditnog rizika	Neto izloženost pre instrumenata kreditne zaštite	Neto izloženost nakon primene instrumenata kreditne zaštite
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3,758,588	3,758,588
Izloženosti prema bankama	354,734	354,734
Izloženosti prema fizičkim licima	35,001,535	35,001,535
Izloženosti prema javnim agencijama	235,928	235,928

Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	219	219
Izloženosti prema privrednim društvima	65,384,609	65,384,609
Ostale izloženosti	155,281,850	155,281,850
Ukupno	260,017,464	260,017,464

Tabela 24: Ukupan iznos izloženosti obezbeđenih instrumentima materijalne kreditne zaštite po klasama izloženosti na 31.12.2016. (u hiljadama RSD)

Opis	Izloženosti obezbeđene instrumentima materijalne kreditne zaštite
Izloženost prema državama i centralnim bankama	-
Izloženosti prema bankama	-
Izloženosti prema fizičkim licima	-
Izloženosti prema javnim agencijama	-
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	-
Izloženosti prema privrednim društvima	-
Ostale izloženosti	-
Ukupno	-

Na 31.12.2016. Grupa nema instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju uslove prema Odluci o adekvatnosti kapitala banke da budu priznati kao tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

5.2 Rizik druge ugovorne strane

Grupa obračunava efekte rizika druge ugovorne strane na kapitalne zahteve primenom **metoda originalne izloženosti** po osnovu sledećih pozicija iz bankarske knjige i knjige trgovanja:

- finansijske derivate definisane Odlukom Narodne banke Srbije kojom se reguliše oblast adekvatnosti kapitala i to:
 - SWAP-ovi kamatnih stopa u istoj valuti i
 - Valutni SWAP-ovi
- transakcije po osnovu repo i reverse repo ugovora;

Ovi poslovi ne predstavljaju poslovnu liniju, niti čine značajan deo bilansne i vanbilansne aktive, što je bitno imajući u vidu da je Grupa potpuno usredsređena na pružanje finansijskih usluga veoma malim, malim i srednjim preduzećima, kao i fizičkim licima. Prihod se primarno generiše iz kamata na kredite i naknada od operacija po računima i platnog prometa. U tom smislu Grupa izbegava sve špekulativne aktivnosti na finansijskom tržištu. Ulaže u finansijske derivate samo u iznosima i u rokovima koji pokrivaju izloženost Grupe valutnom riziku ili riziku kamatne stope. Investicije u finansijske derivate, repo i revers repo transakcije stimuliše isključivo smanjenje izloženosti prema rizicima, a ne generisanje profita. Grupa ne ulazi u pozicije kreditnih derivata kako u svoje ime i za svoj račun, tako ni u svoje ima, a za račun svojih klijenata.

S obzirom na sve što je navedeno Grupa ne koristi sredstva obezbeđenja niti prilagođava iznose izloženosti po ovom osnovu za instrumente obezbeđenja. Pozicije za koje Grupa obračunava kapitalne zahteve za rizik druge ugovorne strane ne proizvode buduću obavezu da Grupa u slučaju pogoršanja svoje kreditne sposobnosti mora drugoj ugovornoj strani obezbediti obezbeđenje.

Budući da za obračun kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane Grupa koristi metod originalne izloženosti, Grupa ne obračunava korelacioni rizik.

Tabela 25: Pozitivna fer vrednost, izloženost riziku druge ugovorne strane i kapitalni zahtevi za svaki od ugovora za koje se izračunava kapitalni zahtev za rizik druge ugovorne strane na 31.12.2016. (u hiljadama RSD)

Opis	Nominalni iznos ugovora	Pozitivna fer vrednost / Kamata	Kapitalni zahtev
Valutni SWAP	372,155	468	-
Valutni SWAP	620,458	18	-
Valutni SWAP	620,822	4	-
Valutni SWAP	373,550	1,049	-
Valutni SWAP	430,101	10,228	206,448.43
Valutni SWAP	490,188	4,104	235,290.14
Valutni SWAP	551,356	4,336	264,650.81
Valutni SWAP	18,373	18,373	8,819.16
REPO sa Narodnom bankom Srbije	3,200,000	768	-

5.3 Kamatni rizik

Rizik kamatne stope predstavlja rizik da će promene tržišnih kamatnih stopa negativno uticati na kapital Banke i prihod od kamata banke.

Pod izvorima rizika kamatne stope podrazumevaju se: rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena i rizik krive prinosa, bazni rizik i rizik opcije.

Rizik kamatnih stopa se analizira na kvartalnom nivou na sastanku Odbora za upravljanje aktivom i pasivom Banke.

Prilikom procene izloženosti kamatnom riziku Banka koristi sledeće pretpostavke:

- Sve kategorije aktive i pasive iz bilansa stanja Banke se svrstavaju u određene vremenske periode u zavisnosti od momenta dospeća (za stavke koje imaju fiksnu kamatnu stopu) ili perioda sledeće promene kamatne stope (za stavke koje imaju varijabilnu kamatnu stopu).
- U zavisnosti od vremenskog perioda kome pripada, odgovarajući ponder modifikovane duracije se primenjuje:

vremenski period	0-1M	1-3M	3-6M	6M-1Y	1-2Y	2-3Y	3-4Y	4-5Y	5-7Y	7-10Y	10-15Y	>15Y
modifikovana duracija	0.04	0.16	0.35	0.71	1.38	2.24	3.06	3.85	5.08	6.62	8.90	11.20

- Šok kamatne stope (nagla promena kamatne stope širom tržišta na kojem Banka posluje) koji se primenjuje je 2 procentna poena. Za lokalnu valutu Banka može primenjivati i konzervativniji pristup prilikom određivanja šoka kamatne stope.
- Prilikom analize izloženosti riziku opcija, kao pretpostavka o iznosu kredita koji se prevremeno otplaćuju, kao i iznosu depozita koji se prevremeno povlače, koriste se stvarni istorijski podaci o prevremenoj otplati kredita i prevremenom povlačenju depozita u određenom periodu.
- Pretpostavka o kretanju neuročenih depozita je da će dospevati u sledećim procentima po vremenskim zonama:

vremenski period	0-1M	1-3M	3-6M	6M-1Y	1-2Y	2-3Y
procenat	15%	4%	6%	12%	24%	39%

6 Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u Bankarskoj knjizi

Imajući u vidu svoju misiju, Banka u okviru svog redovnog poslovanja ne vrši investiranje u vlasničke uloge drugih lica. Izuzetak je ulaganje u ProCredit Leasing d.o.o. Beograd, čiji je Banka osnivač i jedini vlasnik.

Preduzeće ProCredit Leasing d.o.o. Beograd osnovano je iz strateških razloga kako bi banka bila u mogućnosti da ponudi svojim komitentima usluge finansijskog lizinga.

Sticanje akcija Visa International Inc. i SWIFT nije nastalo na osnovu odluke i direktnog ulaganja Banke. Ove akcije su dodeljene Banci od strane pomenutih institucija na osnovu učešća Banke u sistemu izdavanja VISA platnih kartica, odnosno učešća u SWIFT međunarodnom sistemu plaćanja.

Tabela 26: Pregled neto izloženosti Grupe po osnovu vlasničkih ulaganja u Bankarskoj knjizi (u hiljadama RSD)

Lice prema kome je Banka izložena	Opis tipa ulaganja	Namera ulaganja	Iznos neto izloženosti na 31. decembar 2016.
Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication - SWIFT, Brisel, Belgija	Akcije	Ostalo	2.316
Ukupno			2.316

Računovodstvene politike i metode vrednovanja vlasničkih ulaganja prikazane su u Konsolidovanim Finansijskim izveštajima i Napomenama uz finansijske izveštaje za 2016. godinu, objavljenim na zvaničnoj internet stranici Banke www.procreditbank.rs.

7 Podaci, odnosno informacije koji se odnose na Bankarsku grupu i odnos između matičnog društva i podređenih društava

Banka je osnovala ProCredit Leasing, d.o.o. Beograd. ProCredit Leasing, d.o.o. je registrovano kod Agencije za privredne registre u Beogradu pod registarskim brojem 1973/2005 od 17. februara 2005.godine. Banka je 100% vlasnik preduzeća ProCredit Leasing d.o.o.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, pravna lica su obavezna da vode knjige i pripremaju finansijske izveštaje u skladu sa prevedenim IFRS. Prevod IFRS utvrđen je Rešenjem Ministra finansija o utvrđivanju prevoda Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja broj 401-00-896/2014-16 od 13. marta 2014. godine, koje je objavljeno u Službenom glasniku RS br. 35 od 27. marta 2014. godine. Navedeni prevod IFRS primenjuje se od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2016. godine.

Postoje razlike konsolidovanih finansijskih izveštaja u odnosu na konsolidovane finansijske izveštaje pripremljene za potrebe ProCredit Holding grupe, koje proističu iz primene različitih računovodstvenih politika. ProCredit Holding AG & Co. KGaA Frankfurt na Majni, Savezna Republika Nemačka je osnivač i većinski vlasnik ProCredit bank a.d. Beograd. ProCredit Holding je istovremeno osnivač i suvlasnik 21 finansijske institucije širom sveta. U tom smislu za potrebe ProCredit Holdinga takođe se sastavljaju godišnji finansijski izveštaji u kojima se prikazuju konsolidovani podaci na nivou ProCredit grupe u Srbiji.

Razlike u računovodstvenim politikama prikazane su u sledećoj tabeli:

ProCredit grupa u Srbiji	ProCredit Holding
Nekretnine, knjižene kao osnovna sredstva se inicijalno priznaju po procenjenoj tržišnoj vrednosti	Nekretnine, knjižene kao osnovna sredstva se inicijalno priznaju po istorijskoj vrednosti
Po osnovu formiranih revalorizacionih rezervi po osnovu tržišne vrednosti nekretnine priznaju se odložena poreska sredstva/obaveze	S obzirom da se nekretnine ne knjiže po tržišnoj vrednosti ne postoji ni priznavanje odloženih poreskih sredstava/obaveza
Naknade se knjiže bez obzira na dane kašnjenja do raskida Ugovora	Nema knjiženja naknada za klijente u kašnjenju preko 90 dana